

Ročník 4 / číslo 5
květen 2015

30,- Kč / 1,50 €
nebo výhodné předplatné

MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ

HORY – ZÁPAD

Z obsahu:

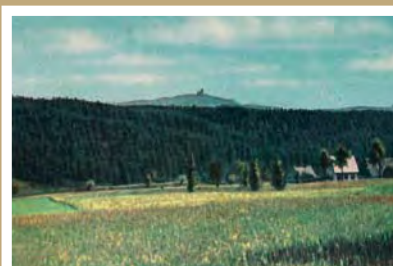
*Tip na výlet:
Přeshraniční Karlova stezka*

Čtěte na str. 12

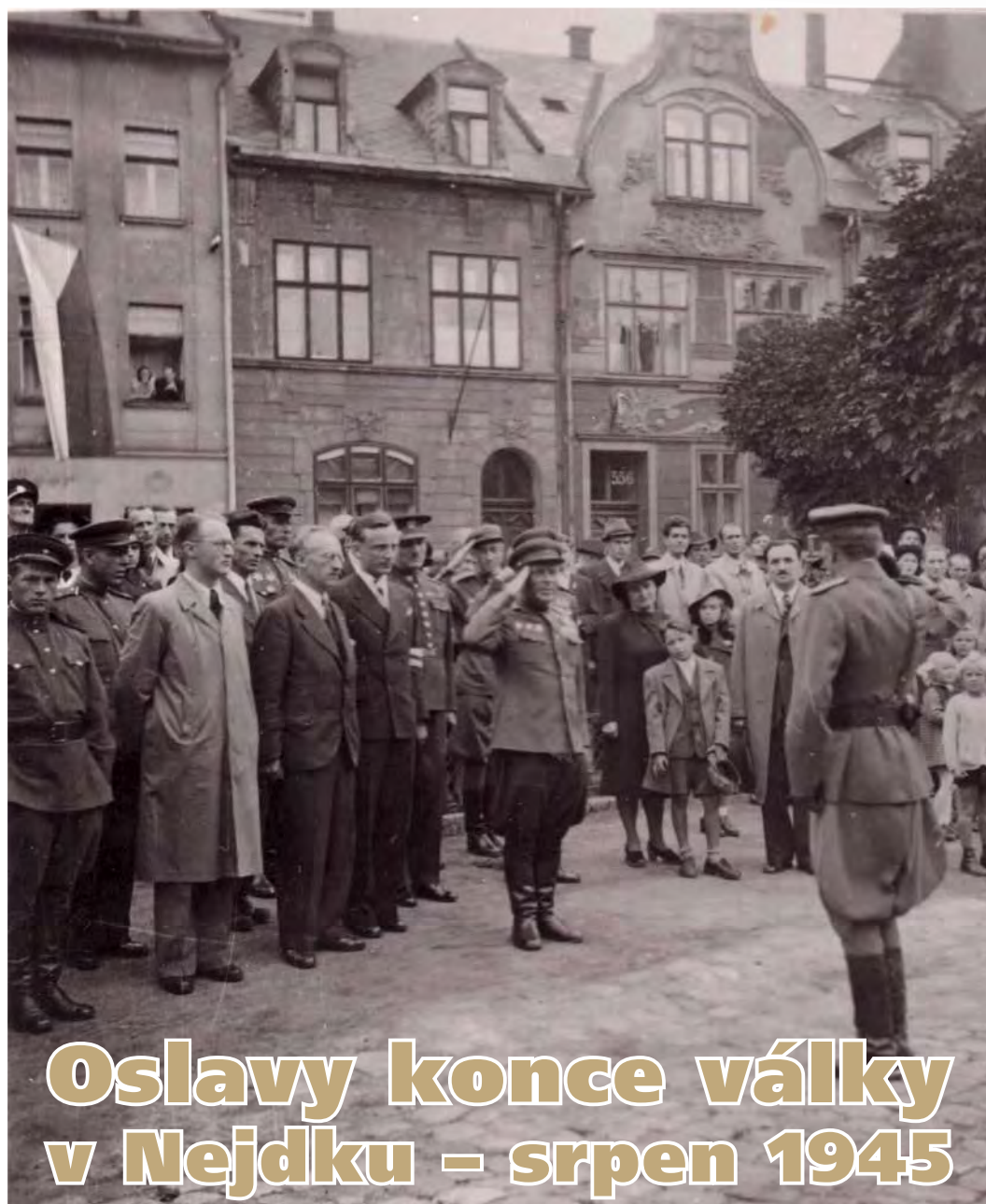
*Důl Mauritius na Hřebečné
se otevřel veřejnosti*

Čtěte na str. 16

Zaniklé osady Vršek a Zálesí

Čtěte na str. 24

**Oslavy konce války
v Nejdku – srpen 1945**

Po sedmdesáti letech

Německý voják Hugo Gottfried z Nejdku byl odveden v roce 1943 teprve v 16 letech

Vážení čtenáři, letošní květen by se dal charakterizovat jako univerzální měsíc, ve kterém si může každý vybrat podle svých přání a představ. V májové tradici zamilovaný partner svůj protějšek, ctitel přírody ze všech jejích jarních nabídek, sportovní fanoušek mistrovství světa v ledním hokeji a všichni společně z různých forem oslav 70 let ukončení druhé světové války. Nebylo snad jediného média, jež by se tomuto tématu vyhnulo. Také náš časopis přispěl svojí trochou do mlýna.

V minulém vydání jsme slibovali zveřejňování osudů zdejších obyvatel a vojáků v průběhu největšího válečného konfliktu v dějinách. Při tom jsme ale narazili na problém. Němečtí vojáci ze Sudet až na výjimky bojovali na té „špatné straně“, proto by si mohli někteří čtenáři prezentaci jejich životních příběhů vykládat jako oslavu a propagaci nacistického Německa a z nás udělat jeho zastánce.

Je to ale skutečně tak? Nemělo by se na příkladech ukazovat, že Hitlerova nacistická mašinérie nebyla jen záležitostí jedinců, skupin, elit, ale dotkla se všech včetně obyčejných vojáků a jejich přístupu k výkonu vojenské služby během války? Každou ideologii přece nakonec šíří a uvádí v život prostá bezejmenná lidská masa, která ji může dotáhnout až do zručních konců, aniž si to následně ve své podstatě uvědomuje. Není snad toto důvod k zamyšlení? Stačí se spokojit se zavedenými hodnoceními, která jsou nám skoro již ze setrvačnosti předkládána, nebo je lepší pokoušet se pronikat k poznání pátráním v osudech jednotlivých aktérů celého procesu a přemýšlet o pohnutkách, které vedly k tomu, jak se tenkrát chovali a proč?

Nakonec jsme od původně plánovaného záměru ustoupili. Rány způsobené válkou jsou i díky dosud žijícím pamětníkům stále natolik živé, že k této formě odhalování minulosti a jejich důsledků ještě nenastala vhodná doba.

Vaše redakční rada

Z obsahu / Aus dem Inhalt

Duchovní sloupek: Konec – začátek <i>Geistliches: Das Ende – ein Anfang</i>	3
Téma: Konec druhé světové války <i>Thema: Ende des zweiten Weltkrieges</i>	3
Téma: Události jara a léta 1945 v Nejdku <i>Thema: Ereignisse im Frühjahr und Sommer 1945 in Neudek</i>	6
Téma: Poválečná kuriozita – Svobodná republika Schwarzenberg <i>Thema: Die Nachkriegskuriosität – Freie Republik Schwarzenberg</i>	8
Ze společnosti a kultury: Zajímavé kulturní a sportovní akce v regionu <i>Kultur und Gesellschaft: Interessante Kultur – und Sportveranstaltungen in der Region</i>	10
Ze společnosti a kultury: Královská mincovna bude dějištěm Muzejní noci <i>Kultur und Gesellschaft: In der Königlichen Münze findet die Museumsnacht statt</i>	11
Tip na výlet: Karlova stezka – na kole přes hřeben Krušných hor <i>Ausflugstipp: Die Karlsroute – mit dem Fahrrad über den Erzgebirgskamm</i>	12
Aktuality: Slavnostní otevření přeshraniční Karlovy stezky <i>Aktualität: Feierliche Eröffnung der grenzüberschreitenden Karlsroute</i>	14
Sport: Údržba krušnohorských běžeckých tras – ohlédnutí za letošní sezonou <i>Sport: Die Instandhaltung der erzgebirgischen Loipen – Rückblick auf die vergangene Saison</i>	15
Aktuality: Důl Mauritius na Hřebečné se otevřel veřejnosti <i>Aktualität: Das Bergwerk Mauritius in</i>	

<i>Hengstererben wurde für die Öffentlichkeit geöffnet</i>	16
Aktuality: Výstavba zázemí pro vstup do Štoly č. 1 v Jáchymově <i>Aktualität: Bau des Eingangsgebäudes für den Stollen Nr. 1 in Joachimsthal</i>	17
Historie: Vzpousta jáchymovských horníků v roce 1525 <i>Geschichte: Aufstand der Joachimsthaler Bergleute im Jahr 1525</i>	18
Recept měsíce: „Šťapátá“ polévka ze strouhaných brambor <i>Rezept des Monats: Zudelsupp (Rotzsupp)</i>	20
Zapomenuté příběhy: Pochod smrti skončil v Boxgrünü – příběh jednoho dopisu <i>Vergessene Geschichten: Der Todesmarsch endete in Boxgrün – die Geschichte eines Briefes</i>	21
Z naší přírody: Z Karlovarska vzešel materiál k zákonu o myslivosti <i>Aus unserer Natur: In der Karlsbader Region entstand Material zum Jagdgesetz</i>	22
Historie: Vršek a Zálesí – osady, jež musely ustoupit těžbě uranu <i>Geschichte: Vršek und Zálesí, Ortschaften, die dem Uranbergbau ausweichen mussten</i>	24
Z naší přírody: Geocaching a národní přírodní rezervace <i>Aus unserer Natur: Geocaching und das Naturschutzgebiet</i>	27
Boží Dar: Cleaning session <i>Boží Dar: Cleaning session</i>	28
Vážně nevážně: Potkal mobil mobila <i>Ernsthaft unernsthaft: Es traf ein Handy einen Handy</i>	29

**Ročník 4 / číslo 5
KVĚTEN 2015**

MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY – ZÁPAD
Registrace MK ČR E 20467
Vydavatel KRUŠNOHORSKÝ
LUFT, o.p.s.
IČ 29160154
Ředitel Jiří Kupilík

Sídlo - Adresa redakce
Komenského 299, 362 37 Horní Blatná
Kontakt tel: 602 415 187
E-mail herzgebirgeluft@seznam.cz
www.krusnohorskyluft.cz

Bankovní účet 253184266 / 0300
IBAN: CZ53 0300 0000 0002 5318 4266
BIC: CEKOCZPP
Cena výtisku 30 Kč/ks
Předplatné pololetní
V místě distributora 150 Kč/6 ks
Poštou na doruč. adresu 300 Kč/6 ks
Do zahraničí poštou: 18 EUR/6 ks

Inzerce cena podle velikosti a opakování tisku po dohodě s vydavatelem 602 415 187
E-mail: herzgebirgeluft@seznam.cz

Redakční rada
Jiří Kupilík, Lenka Löfflerová,
Michal Urban, Pavel Andrš,
Karel Picura, Ulrich Möckel,
Eva Skalníková, Václav Kupilík,
Petr Mikšíček, Hanuš Hron

Foto na titulní stránce: archiv Pavla Andrše
Logo Lenka Michaluková
Kulturní programy Jana Picurová
E-mail: picu.japicu@gmail.com

Distributoři
Potůčky – Lenka Štrauchová
Horní Blatná – Eva Chlumská; U Gity
Pernink – U Patrika, Květinářství
Pernink – benzinová pumpa
Abertamy – Lenka Löfflerová; U Březiny
Abertamy – Maso Zacharda
Boží Dar – Jitka Peřina; Konzum Čáda
Jáchymov – muzeum
Pstruží – Anna Heranová
Merklin – Hedvika Roznerová
Vysoká Pec – obchod - potraviny
Nejdek – Alena Veselá, lékárna
Nejdek – Trafika, Hotel Anna
Tisová – Kukačka
Myslivci aj. – Ivana Pečimúthová
Lesná – Dana Waldsteinová
K. Vary – Z.Šrěblová
K. Vary, Krajská knihovna – infocentrum
Ostrov, Dům kultury – Infocentrum
Sokolov: Klášterní kostel sv. Antonína

Další distributoři jsou vítáni!

Prodej – infocentra v obcích
Náklad 850 kusů

Uzávěrka příspěvků do příštího vydání měsíčníku je 3. 6. 2015.

Před sedmdesáti lety skončil konflikt, který zásadně změnil psychologii kontinentu. Z válkami zmiňovaného rozštěpeného okraje Asie, kde války a aliance sousedů proti sobě byly na denním pořádku, se stala sice rozdělená, ale uklidněná Evropa. Z neurotického zdroje světových konfliktů se stala místem, které začalo dění ve světě spíše umravňovat a stabilizovat. Sociální superstát Evropská unie je dnes institucí, jež se snaží pospojovat kultury a národy, které by nikdy samy o sobě neuměly, či nechťely koexistovat. Co stálo za tou-

to pronikavou změnou v Evropě?

Nechci se pouštět do složitého politologického exkurzu, více mne zajímá pochopení konce války jako šance na nový a lepší začátek. A to hlavně v komunikaci. Asi to znáte z vlastního života: někdy to máte na jazyku nebo máte na mobilu vytukanou smsku a těsně před tím, než svoji emotivní zprávu pošlete, čas se zpomalí a vy naposledy zvažujete: „Poslat, nebo ne? Není to jen moje fantasmagorie? Chci něco touto zprávou ve svém životě změnit?“ To je přesně ten okamžik, kdy se v hlavě a v srdci

hádaří rozum a emoce. A v mnoha ohledech je právě tato situace momentem rozhodujícím o štěstí a neštěstí ve vašem životě.

Státy a státníci, kteří nekomunikují, neúčastní se nebo vystupují ze zavedených světových institucí, jsou nebezpečím dnešního světa. Nesdílí své pocity s ostatními, nedělí se se svými nejistotami. A někdy ve své samotě a nejistotě pošlou válečnou depeši.

Konec války bychom měli spíše vnímat jako příležitost k oslavám nové Evropy, k nalezení nových, možná již zapomenutých

přátelství a důvěry než si obřími vojenskými přehlídkami připomínat porážku soka.

Jak je někdy blahodárné nerozhodovat se sami, ale všechny konfliktní situace s někým probrat. Ne nadarmo se říká, že více hlav více ví. Přejme si, aby Evropa už nikdy neopustila svoji otevřenost a schopnost naslouchat druhým. Je rozdíl, když takovou bohatou, lidnatou a pestrá unii řídí jeden člověk, nebo několik institucí a úrovní politiků. Buďme šťastni za poválečnou Evropu.

Petr Mikšíček

TÉMA LUFTU

Konec druhé světové války

Počátkem roku 1943 došlo na nejdůležitějším bojišti druhé světové války, na východní frontě, k zásadnímu obratu. Neúspěch a poté kapitulace německé armády u Stalingradu jasně naznačily další vývoj válečných událostí. Tento náznak pak potvrdil další velký neúspěch wehrmachtu během letní operace „Citadela“ u Kurska. K tomu přibyla ještě porážka Afrikakorpsu. Od tohoto okamžiku vedla německá vojska už jen ústupové a zadržovací boje. A když se vylodili Spojenci na Sicílii a v létě roku 1944 také v Normandii a Německo se tak ocitlo v pevném sevření ze všech stran, byl výsledek války již nad slunce zřejmý a nezvratný.

Spojenci

V týlu bojující německé armády, zejména na okupovaných územích, vzrůstal neklid, který leckde přerůstal v sílící partyzánské hnutí a na některých místech i v otevřené národněosvobozenecké povstání. Půda pod nohama hořela německé moci takřka všude a udržení pořádku a klidu bylo stále těžší. V tomto

znamení se nesl celý rok 1944.

Válečné neúspěchy na přelomu roku 1944 a 1945 připomněly mnoha říšským Němcům, kteří záhy po záboru přišli do pohraničních oblastí a k nelibosti místních nacistů zaujali významné politické i hospodářské pozice, jejich nedávnou domovskou příslušnost. Říšští

Němci se počali ze Sudet (Říšské župy Sudety) nenápadně ztrácet. Vedoucích NSDAP se zmocňovala panika a obavy o budoucnost. Hitlerův novoroční projev sice nabádal k optimismu: „...naše hodina přijde, vítězství se nakonec přikloní na naši stranu“, ale v ko-

nečné vítězství už věřil jen málokdo. Zoufalá byla nejen situace na bojištích, ale také v týlu. Byl naprostý nedostatek všeho – chyběly základní potraviny, ošacení, léky... Již tak nízké přídelové se neustále snižovaly. Obyvatelstvo bylo soustavně nabádáno, aby

Sedmdesát

Sedmdesát let je asi délka jednoho lidského života. Ta nás dělí od událostí, při kterých těch lidských životů skončilo na 70 milionů. Tento počet živých lidí obětovalo lidstvo na vypořádání svých konfliktů. V osobním životě se při každém svém výdaji ptáme: „Vyplatilo se nám to?“ Zkusme se tedy jménem lidstva zeptat – vyplatilo se obětovat tolik životů, způsobit tolik utrpení, zničit tolik hodnot? Co jsme tím, lhotejno zda útočník, či napadený, vítěz, či poražený, získali? Zdá se to nesouměřitelné, je to sedmdesát let míru v Evropě. Vyjádřeno matematicky – milion životů za jeden rok míru. Je to neuvěřitelná cena za poučení, za pokrok, za poznání. Ale tato cena má jednu nekonečnou naději. Dokážeme-li čas míru prodlužovat, pak za dalších 70 let bude míra obětí poloviční a pak znovu poloviční a tak dále. Samozřejmě nové konflikty přicházejí i odcházejí, ale čas přináší i nové zkušenosti jejich řešení beze zbraní a válek. Bude-li se toto riziko s časem zmenšovat, pak budeme mít snad vyhráno. Pokrok je pomalý poutník, ale skýtá nám jistotu, že se nezastaví.

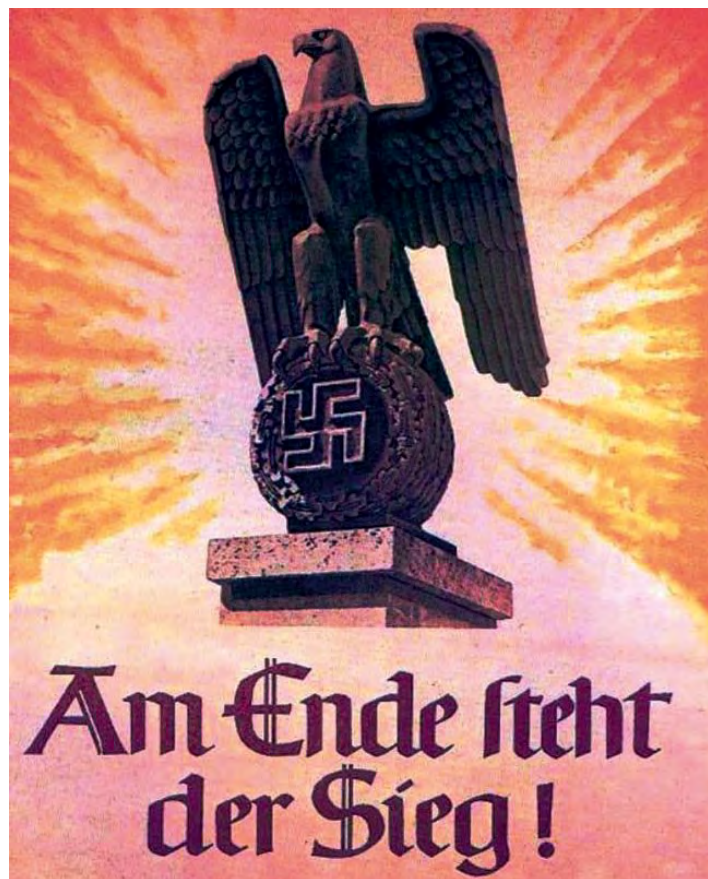
Hanuš Hron

ničím neplýtvalo, ovšem nebylo vlastně ani čím plýtvat. A i při tom málu, co ještě zbývalo, byly neustále organizovány nejrůznější sbírky ve prospěch bojující fronty.

Na jaře 1945 bylo více než zřejmé, že tisícileté Velkoněmecké říši zvoní hrana. Její konec se stal otázkou už jen několika málo týdnů. Zatímco se Němci z Říše, kteří se od října 1938 usadili v Sudelech, z pohraničí vytráceli, začali se zde v prvních měsících roku 1945 objevovat jiní Němci – především běženci z Východního Pruska a Horního Slezska. Přicházeli i obyvatelé velkých průmyslových měst z nitra Říše, kteří hledali bezpečí před leteckými útoky. Běženci z východu utíkali do vnitrozemí doufajíce, že se ukryjí před blížící se frontou. Pro mnohé to byl důvod ke strachu – strachu z toho, že jim bude předložen účet za činy, jichž se dopustili, a také strachu z odplaty postupující Rudé armády. Přicházeli v několika vlnách, avšak jejich počet se stále

zvyšoval. Většinou se zdrželi jen několik dní a pak pokračovali dále do německého vnitrozemí. Úřady nařizovaly obcím a jejich obyvatelům, aby nově příchozím poskytovali stravu a ubytování. V dubnu 1945 dosáhl počet těchto Němců nazývaných „národních hostů“ (většinou ze Slezska) až několik set osob. Uprchlíci byli ubytováni v tělocvičnách a ve školách, kde bylo zastaveno vyučování.

Válka se však nezadržitelně blížila i ke Krušným horám. Do zbraně byli povolováni všichni, kdo byli ještě doma a udrželi v rukou zbraň, staří i mladí. Byli zařazováni do jednotek nově vytvořené tzv. „lidobran“ (Volkssturmu). Do služby byly povolovány rovněž dívky, některým z nich bylo určeno místo u protiletecké obrany. Také německá mládež, organizovaná v Hitlerjugend, se formovala do bojových oddílů. Procházela rychlým výcvikem, v němž se učila střílet z pušky a používat novou jednoduchou, ale nebezpečnou

Na konci stojí vítězství

Národ sobě – sbírky ve prospěch bojující fronty byly na denním pořádku

a účinnou zbraň – pancéřovou pěš.

Od jara 1944, kdy se území Sudet a Protektorátu Böhmen und Mähren stalo cílem amerického bombardovacího letectva, začaly být vyhlašovány první letecké poplachy, byť zatím jen sporadicky. K větším poplachům, trvajícím i pět hodin, docházelo až v roce 1945. V únoru shazovala spojenecká letadla nad pohraničním územím letáky s oznámením, že pohraničí se po skončení války opět stane součástí obnovené Československé republiky.

To vše přivádělo mnohé Němce také ke smířlivějšímu chování vůči zde totálně nasazeným Čechům, ale i zajatcům a vězňům. Stále však zbývalo dost těch, kteří chtěli bojovat až do samého konce.

Ve středu 18. dubna překročili vojáci plukovníka Johna F. R. Seitze, velitele 26. pěšího pluku 1. pěší divize americké 3. armády generála Pattona, v prostoru severního cípu Ašského výběžku starou říšskou hranici a vstoupili společně s dalšími jednotkami na území Československé republiky. Z východu byli Němci tísněni postupující sovětskou armádou.

Na leckterých místech spojenecká vojska stále narážela na tuhý odpor, přestože bylo jasné, že válka je prohraná a konec je už na dohled.

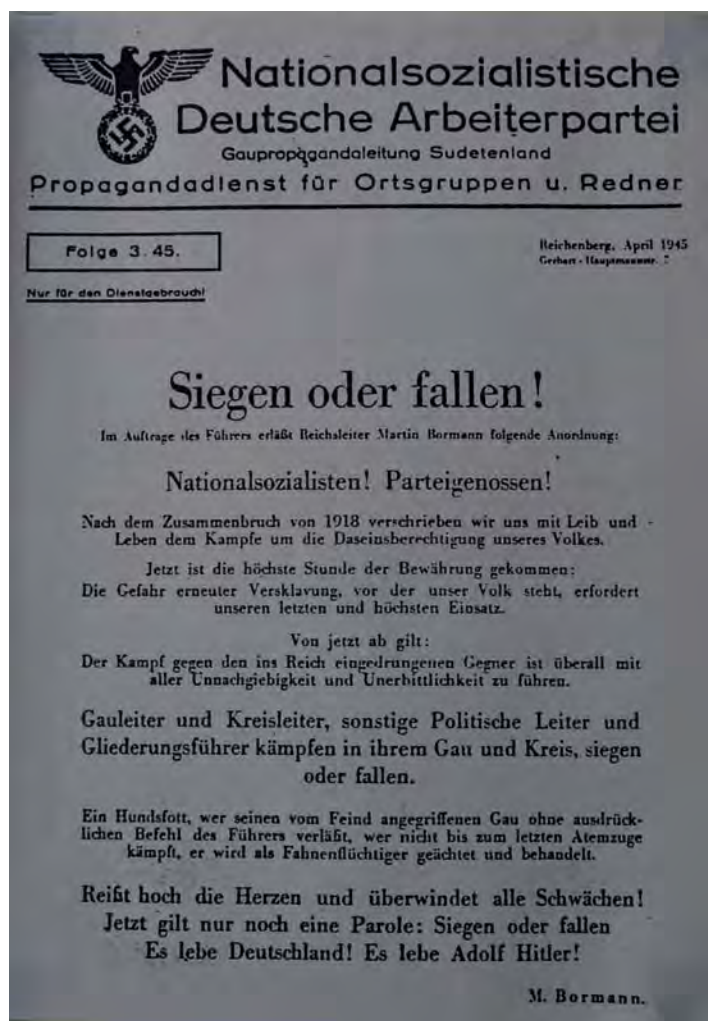
Pak se 1. května večer éterem rozlétna zpráva hamburského vysílače: „Zvůdcova hlavního stanu bylo oznámeno, že náš Vůdce Adolf Hitler padl na svém velitel-

ském stanovišti v budově říšského kancléřství, bojujíc do posledního dechu proti bolševismu. Dne 30. dubna jmenoval svým nástupcem velkoadmirála Dönitze.“ Neblahá zpráva otřásla posledními věrnými. Ale Hitlerův nástupce velkoadmirál Karl Dönitz nadále vyzýval německý národ k semknutosti a odporu: „Němečtí muži! Německé ženy! Vojáci německé branné moci! Náš Führer Adolf Hitler padl! Nasadil svůj život a nalezl hrdinskou smrt pro ideu ochránit evropské národy před bolševismem. Odešel jeden z největších hrdinů německých dějin. S nehlubším zármutkem a s hlubokou úctou stahujeme naši vlajku. Německý národ se sjednocuje! Mým prvořadým úkolem je zachránit německý národ před postupujícím bolševickým nepřítelem! Jenom s tímto cílem bude náš vojenský boj pokračovat! Dokud budou dosažení tohoto cíle bránit Britové a Američané, budeme se i nadále bránit i proti nim! Angličané ani Američané nepokračují ve válce kvůli svým národům, ale jenom proto, aby napomohli rozšíření bolševismu v Evropě! Zbabělcem a zrádcem je ten, kdo právě nyní odstoupí od svých povinností! Vhání tím německé ženy a děti do náruče smrti nebo do otroctví!“

Ovšem navzdory všem apélům se stále častěji objevují případy odpirání poslušnosti a dezercí vojáků, kteří si uvědomili nesmyslnost dalšího pokračování v boji. V době, kdy už se německá fronta

Němečtí uprchlíci, tzv. národní hosté, v Chlumu Svaté Maří u Sokolova

Zvítězit, nebo padnout! burcovala v dubnu 1945 propaganda k rozhodnému boji. Rudá armáda již tou dobou stála na předměstí Berlína...

hroutila, bylo tzv. stannými soudy pro letce vyneseno 4 až 6 tisíc rozsudků. Například 19. března 1945 byl v Jindřichovicích pro dezerci oběšen na smrku na konci obce ve směru na Kraslice německý voják, narozený 29. června 1905. K dalšímu podobnému případu došlo na Přebuzi, kde důstojník z Aschaffenburgu Adalbert Kapperer dal své jednotce povel k odpočinku, přestože měl rozkaz k co nejrychlejšímu přesunu. Starostovi Přebuze se zdálo zastavení jednotky v obci podezřelé, a tak hned upozornil vojenský štáb v Jindřichovicích. Tzv. Stanným soudem pro letce, který působil u jindřichovického štábu a vzápětí dorazil na Přebuz, byl odsouzen k potupné smrti oběšením. Rozsudek byl vykonán 20. dubna (viz též Luft č. 4/2014). Předseda soudu major Helm také mužům z Kappererovy jednotky nařídil, aby vykonání rozsudku přihlíželi.

Dönitzova instrukce z doby několika týdnů před koncem války však hovoří jasně: „Každého, kdo dá, byť v nejmenším, najevo poráženecké nálady, je třeba za každou cenu odstranit! Naše vojenská povinnost nám diktuje být pevní jako skála, tvrdí a věrní! Kdo jedná jinak, je ničema! Musí být pověšen a označen cedulí hanby!“ To se také stalo zbloudilému vojáko-

vi, který opustil svůj útvar a byl dopaden v Rolavě. Byl oběšen na nejbližším stromě. Na prsa mu byla zavěšena cedulka s nápisem „Jsem zbabělec“.

Žádnými výzvami, instrukcemi ani výhrůzkami se však už nedal výsledek války nijak zvrátit. Ještě počátkem dubna odbyl Hitler Francka, který mu přišel přednést návrh politického řešení neutěšené situace Říše, tím, že prý „válka bude rozhodnuta vojensky“. A byla – ve prospěch Spojenců...

Dne 4. května 1945 v deset hodin večer vydal generál Patton rozkaz pro velitele V. sboru generála Clarence Huebnera, aby spolu s XII. sborem obnovil ofenzívu v západních Čechách. Vedením útoku na levém křídle byla pověřena 1. pěší divize generála Cliffta Andrusa, pod jehož divizní velení spadal i 26. pěší pluk. V sobotu 5. května zatím stály všechny tři prapory 26. pěšího pluku na svých pozicích v oblasti německého Bad Brambachu a Aše, která byla obsazena 20. dubna, v den Vůdcových posledních narozenin. Hned ráno 5. května 1. pěší divize podporovaná částí 9. obrněné divize vyrazila směrem na Karlovy Vary, kde se její další postup zastavil na demarkační čáře, probíhající na ose Karlovy Vary – Plzeň – České Budějovice. Dále už se nacházela operační oblast Rudé armády.

V pondělí 7. května byla v Remiši podepsána dohoda o kapitulaci německých vojsk. O den později podepsali dohodu o bezpodmínečné kapitulaci zástupci Sovětského svazu, USA, Velké Británie a Francie se zástupci poraženého Německa také v Berlíně. Druhá světová válka tak v Evropě skončila.

Jedním z prvních úkolů dočasné správy bylo zajištění funkcionářů NSDAP, příslušníků SS, SA a městské policie. Na nárožích a plotech se záhy objevily velké vyhlášky, které kromě příkazu odevzdávání zbraní a vojenského materiálu zakazovaly též pobyt na ulicích ve večerních a nočních hodinách, zapovídaly shromažďování osob, používání radiopřijímačů a fotoaparátů.

Protože spojení s českým vnitrozemím chybělo, nebyl ani dostatek přesnějších informací o situaci na osvobozeném území, a dosud se tedy nic nevědělo ani o vytváření národních výborů, které přebíraly moc, nevědělo se nic o rozhodnutí, podle něhož mají být ve všech sídlech někdejších okresních úřadů v pohraničních oblastech utvářeny okresní

správní komise. Tyto nejnovější překotné události měly dostihnout města až v několika následujících dnech. Teprve koncem května a v průběhu června byly svolány ustavující schůze prozatímních národních výborů. Nej důležitějším úkolem bylo (vedle zajištění dopravy a bezpečnosti) zajistit především zásobování. Pro stravování proto byly zřízo-

vány společné kuchyně. Ke svazu potravin z celého okresu bylo využito ukořistěných nákladních automobilů wehrmachtu.

Život se přesto začínal zvolna rozbíhat. Vedle zájmových organizací a spolků, jež byly zakládány, obnovovaly svou činnost i další instituce. Nová česká správa se potýkala s řadou více či méně vážných potíží.

Dopsala se jedna z dalších kapitol historie, ale bude ještě trvat, než se zacelí rány války, zhojí šrámy okupace, vyřeší mnoho problémů, překoná řada překážek a život se zase navrátí do normálních kolejí. Ačkoliv... do normálních kolejí?

Ale to už by mohl být prolog k nové kapitole...

Roman Kotlínek
foto: archiv autora

Události jara a léta 1945 v Nejdku

Poslední dny války v Nejdku byly velmi rušné, přesto nedošlo k žádným krvavým střetům. Do města se dostaly informace o povstání v Praze i jiných českých městech, a to zaktivizovalo zdejší Čechy, kteří zde byli za války nasazeni na práci.

Dům č. p. 133 v Nejdku, v jehož zadním traktu byla 7. května 1945 vyvěšena československá vlajka

V pondělí 7. května se ozdobili trikolórami a jeden z nich, Václav Strouhal, vyvěsil jako první v zadním traktu domu č. p. 133 na náměstí český prapor. Odpoledne byl stržen německý nápis a znak na budově okresního soudu (č. p. 128 na náměstí), což mělo kladnou odezvu především u německých antifašistů. Následně byly ničeny další tabule s německým označením. V tentýž den projelo městem směrem od Kraslic jedno auto s americkými vojáky. Dne 8. května byla moc fakticky předána do českých rukou. Kvůli propuštění přibližně dvou tisíc dělníků z východu z místního tábora se situace ve městě značně zhoršila. Panoval chaos. Německá policie nezvláda-

la svoji práci, a tak vyzvala čtyři nasazené Čechy (Bedřicha Antla, Václava Bočana, Jiřího Horáčka a Františka Friče), aby se ujali se zbraní v ruce pořádkové služby. K nim se záhy přidalo dalších 14 Čechů a několik německých antifašistů (udává se přibližně padesát osob). Německá správa však existovala nadále.

Uvádí se, že ve středu 9. května přijelo do Nejdku jedno auto s Američany, kteří postavili dva vojíny na hlídku u městské váhy v dolní části náměstí a tam za asistence několika Čechů odzbrojovali prchající Němce.

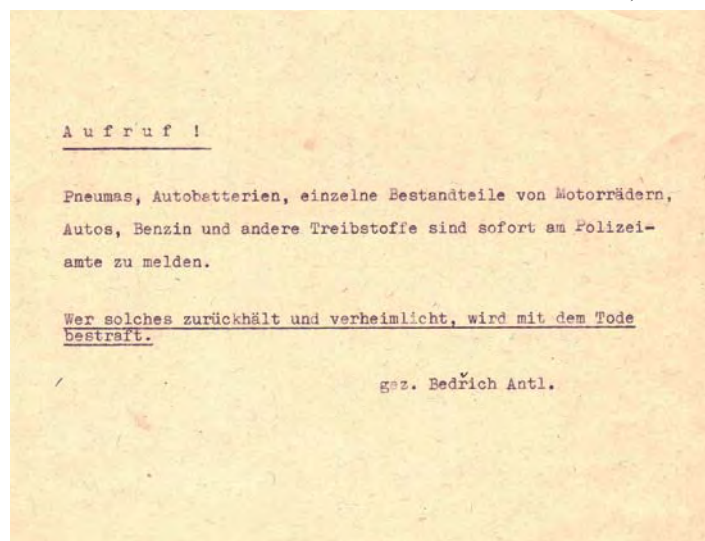
Den nato byla po jednání s americkým velitelstvím, které sídlilo v Karlových Varech – Rybářích,

uznána česká policie za právoplatný pořádkový orgán a přikázalo se jí, aby její členové nosili bílé pásky MG Polizei a MR Police. Vedle nich již Češi disponovali rudými páskami s označením „Čsl. pořádková služba“. Současně došlo k vytištění první české vyhlášky. Šlo o výzvu, aby civilní obyvatelstvo odevzdalo zbraně. V celé oblasti zajišťovali členové Československé pořádkové služby národní majetek – tovární objekty, zabavovali automobily, motocykly, fotoaparáty atd.

Dělníci z východu, váleční zajatci a nespočet cizinců byli v Nejdku vážným problémem hlavně z hlediska zásobování. Proto se ved-

la jednání o přesunu zhruba čtyř tisíc osob do nedalekých Karlových Varů, což by městu výrazně ulehčilo. Přeprava trvala čtyři dny a prováděla se automobily a vlaky. Současně začala první vlna odchodu německých obyvatel.

Z řad všech místních Čechů se 14. května ustavil Český národní výbor, jehož předsedou byl zvolen Bedřich Antl. Na dotaz u Čsl. národní rady v Praze, jak se mají Češi v Nejdku zachovat, bylo odpověděno, aby se zachovali podle vlastního uvážení a podle místních poměrů. Pořádková služba přinutila význačné členy NSDAP a jiných složek k provádění některých prací (například svážení zbraní z okolních vesnic).

Vyhláška, podepsaná Bedřichem Antlem, informující o nutnosti hlásit policejnímu úřadu mimo jiné i pneumatiky, auta a benzin. Pokud tak někdo neučinil, vystavoval se trestu smrti

Zástupci Československé a Rudé armády

Václav Strouhal požadoval v těchto dnech několik správních úředníků a vojenskou jednotku, neboť „Čechů zde byla hrstka a Němcům nebylo co věřit“. Je nutné zdů-

raznit, že žádná spojenecká vojska se na Nejdecku nenacházela, takže celý okres byl vlastně pod německou správou a stal se zemí nikoho. Aby bylo v oblasti dosaženo

bezpečnosti a tlumení případných ohnisek nepokojů, dorazila do Nejdku 22. května po 18. hodině první československá ozbrojená jednotka v počtu 21 Slováků

z Chebu pod vedením Františka Kolenice, odkud ji vyslal Národní výbor. S nimi přišli také Hvězdoslav Stefan, František Juřica, František Hort a Josef Drápela. Nejprve se jmenovaní muži prezentovali u starosty města Antona Menigata a oznámili mu své poslání – zajistit město a okres pro zájmy československého státu. Major Drápela byl jmenován vládním komisařem okresu, Stefan vládním komisařem města, Juřica komisařem policie a Hort komisařem četnictva. Posléze byla provedena řádná volba Národního výboru, jehož předsedou se stal Antl a místopředsedou Strouhal. Počínaje 22. květnem vedl komisař Juřica výpomocnou pořádkovou policii. Ta se skládala z 15 německých antifašistů a místních Čechů. Policie se podílela na odbavení transportů vystěhovalců a uprchlíků (od 31. května do 21. června), prováděla zatýkání, prohlídky, asistenční službu a jiné podobné bezpečnostní úkony. Zároveň 23. května pozbyla účinnosti prozatímní opatření, jež byla vydána místními orgány (Landrátem a Městským úřadem).

Dne 23. května přišlo do Nejdku československé vojsko – 38. pěší pluk z Berouna majora Václava Kočího, jenž nahradil Slováky, kteří byli v tento den odvoláni. Antifašisté byli odzbrojeni a čeští členové pořádkové služby byli přeřazeni k četnictvu a policii. Před 29. květnem čítala celá posádka okolo 200 mužů.

Rudá armáda přijela na Nejdecko až po 1. červnu 1945 a setrvala zde do 9. listopadu téhož roku. Veliteli zdejší ruské posádky byl major Muravjev a major Sas. Velitelství vojska bylo ubytováno v restauraci Žába (tehdy „Zum Frosch“). Vojáci sídlili v blízkosti železničního nádraží (v bývalém zajateckém táboře, který byl v roce 1946 určen pro odsun Němců).

Obava z budoucího vývoje často přiváděla Němce k sebevraždám, někteří z nich se zabili již na konci války nebo v prvních dnech míru zejména kvůli svému přesvědčení o totálním vítězství německé armády. Množství tragicky ukončených životů v květnových a červnových

Oslavy konce války na nejdeckém náměstí v srpnu 1945

dních roku 1945 bylo vskutku vysoké. V oficiálních statistikách se uvádí, že v celém nejdeckém okrese zemřelo během roku 1945 celkem 456 Němců (zároveň došlo k 57 zevním příčinám smrti, z toho k 23 sebevraždám, u 11 osob nebyla určena příčina smrti).

Zároveň se Čechům naskýtal otevřený pole pro vyřizování účtů. V prvních týdnech docházelo na řadě míst k násilnostem. Ani

Nejdecku se nevyhnuly, což dokládá případ z Krásné Lípy, kde bylo 6. června 1945 zastřeleno deset německých rukojmích (mužů).

V neděli 19. srpna o 10. hodině byly na náměstí Spojenců zahájeny oslavy konce války, které se zúčastnily zástupy Čechů, německých antifašistů, posádka československého vojska a Rudé armády. Se svými proslovy vystoupili za Okresní správní komisi v Nejdku

dr. Josef Hýža s Rudolfem Emingerem a za Místní správní komisi v Nejdku její předseda František Rajman. Gardový lejténant Rudé armády Obvynce proněsl příspěvek v ruském jazyce, který přeložil dr. Hýža. Po něm se ujal slova osvětový důstojník 38. pěšího praporu československé armády, podporučík František Čáp. Referáty odrážely poválečné nadšení a vyzývaly k bratrství se slovan-

skými národy, vyvyšovaly zásluhy Rudé armády a boje proti fašismu a nacismu. V rámci programu zazněla československá a sovětská hymna. Slavnostní den byl ve večerních hodinách zakončen přátelskou besedou v restauraci Krásná vyhlídka.

Pavel Andrš
foto: Pavel Andrš
a archiv autora

Poválečná kuriozita – Svobodná republika Schwarzenberg

Koncem 2. světové války bylo v podstatě celé Německo plošně obsazeno spojeneckou armádou – Američany, Francouzi, Angličany a Rusy. Na západě saského Krušnohoří však došlo k historicky kuriózní situaci. Tehdejší okres Schwarzenberg a části okresu Stollberg nebyly obsazeny ani americkou ani ruskou armádou, a byly tudíž po zhroucení nacionálně-socialistického režimu ponechány svému osudu.

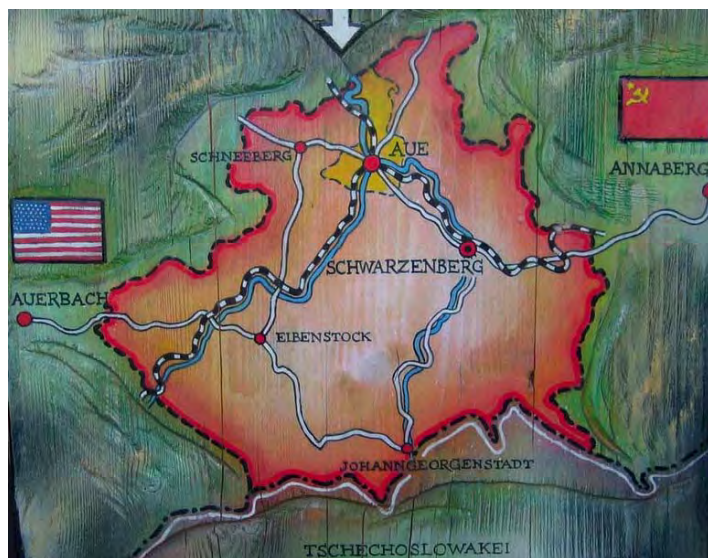
347. pěchotní pluk americké armády se přesunul od západu a zastavil se na hranici mezi Krušnými horami a Vogtlandem (u městečka Rautenkranz), Rudá armáda u města Annaberg-Buchholz. Obyvatelé oblasti, v níž se nachází 21 měst a obcí, tak zůstali odkázáni sami na

sebe. Je třeba si představit, že toto území bylo odříznuto od spojení se světem, nefungovala telefonní ani poštovní síť. Jakýkoli veřejný život byl totálně ochromen, panoval zde strach a nejistota.

Občané, hlavně z řad antifašistů, zbavili nacionálně-socialistické

krajské a místní samosprávy moci a převzali osud regionu do vlastních rukou. Hlavním úkolem pro „akční výbory“ bylo zajištění potravin pro obyvatelstvo a dále pak dodržování pořádku a bezpečí. Proměnit tyto úkoly ve skutečnost bylo velmi komplikované, jelikož

v té době se přes Krušné hory na západ valila nekonečná lavina hladových německých vojáků, uprchlíků a vyhnaných Němců. Cílem vojáků wehrmachtu bylo dostat se do amerického zajetí. Cesty byly blokovány odstavenými německými vojenskými dopravními prostředky,

Spojenci neobsazená oblast v květnu a červnu 1945

všude se válely zbraně a munice. Na loukách v okolí obcí Rautenkrantz, Tannenbergsthal a Muldenberg zřídili Američané pro německé vojáky velké sběrné tábory. Americký velitel praporu plukovník Sevier R. Tupper poslal do neobsazeného prostoru pouze hlídky. Ze vzpomínek pamětníků víme, že dorozumívání mezi místními obyvateli a Američany bylo velice složité. V těchto západosaských obcích se totiž, až na výjimky, mluvilo pouze krušnohorským dialektem. Příchod amerických hlídek ale zvyšoval u místních obyvatel naději, že se dostanou do zóny vlivu Američanů.

O tom, proč toto území nebylo nikým obsazeno, existuje mnoho spekulací. Tím nejvěrohodnějším důvodem však je, že americká a Rudá armáda uzavřely dohodu, podle níž hranici vojenského obsazení měla být říčka Mulde, která však vzniká až po soutoku Zwickauer Mulde a Freiburger Mulde. Není tedy vyloučeno, že tato nejjasnost byla důvodem pro vznik „Svobodné republiky Schwarzenberg“.

Pozvolné obsazování tohoto území sovětskou armádou začalo až po zavedení sovětské vojenské správy v Německu 9. června 1945. Tato správa se řídila určením hranic jednotlivých zón daných dohodou Spojenců na Jaltské konferenci.

Dne 24. června 1945 nařídil sovětský velitel ve Schwarzenbergu rozpuštění „akčních výborů“.

Většina členů těchto výborů byla ponechána ve svých úřadech, a tím vznikla první poválečná městská a obecní zastupitelstva.

Až do 1. července 1945 se stahovala americká armáda ze západního Saska za bavorskou zemskou hranici. Celé území Saska převzala Rudá armáda. Naděje místních, že se dostanou do americké zóny, se tak bohužel nenaplnila.

Pamětníci shodně tvrdí, že založení „Republiky Schwarzenberg“ nikdo neplánoval. V těch 42 dnech, kdy nebylo toto území nikým obsazeno, se netiskly vlastní peníze ani známky. Nepřipravovala se ani vlastní ústava. Žádané byly rubl či dolar, prostředkem výměnného obchodu pak byly hlavně americké cigarety a sůl.

Dnes užívaný termín „Svobodná republika Schwarzenberg“ vznikl postupně a je odvozen od názvu „Republika Schwarzenberg“, který jako první použil spisovatel Stefan Heym v roce 1984 ve svém románu Schwarzenberg. Dnes užívaný název byl ovlivněn hlavně sjednocením Německa v roce 1990 a užívat ho začali schwarzenberský umělec Jörg Beier a umělecká skupina „Zone“.

Připomínkou této kuriózní epizody v dějinách saských Krušných hor je dnes umělecká hospoda „Zur Freien Republik Schwarzenberg“ s galerií „Silberstein“ ve Schwarzenbergu.

Hostinec „Zur Freien Republik Schwarzenberg“ s galerií „Silberstein“ ve Schwarzenbergu

Při příležitosti 70. výročí konce války proběhne na zámku ve Schwarzenbergu od 9. května do 28. června 2015 výstava „Erlebt – erzählt – bewahrt, 70 Jahre Kriegsende in Schwarzenberg“. Výstava bude k vidění od úterý do neděle vždy mezi 10. až 17. hodinou. V galerii Silberstein proběhne od 12. května do 26. června, tedy v době, kdy byl Schwarzenberg před 70 lety neobsazen, umělecká instalace Jörga Beiera a členů spolku Kunstzone e. V. na téma „Svobodná republika Schwarzenberg“. Dalším

z vrcholů oslav bude pouliční festival „Neobsazená zóna“, jenž se uskuteční 20. června od 13 hodin v ulicích starého města.

**text: Ulrich Möckel
překlad: Lenka Löfflerová**

„Neobsazené území Schwarzenberg“ bylo 2 000 km² velké a mezi obcemi Carlsfeld, Schönheide, Schneeberg, Lössnitz, Grünhain, Markersbach, Rittersgrün a Johanngeorgenstadt leželo 21 měst a obcí. Svoboda trvala 42 dní, do doby, než toto území převzala sovětská armáda.

Doporučujeme kulturní, společenské a sportovní akce

Kulturní akce

- 16. 5. - Přeshraniční setkání u kaple na Mílově (Mílov; 10:30)
- 23. 5. - Majáles Ostrov (zámecký park, Ostrov; 15:00)
- 24. 5. - Klášterní slavnosti (Klášterní areál Ostrov; 10:00–17:00)
- 30. 5. - Dětský den Abertamy
- 30. 5. - Dětský den Boží Dar
- 13. 6. - 8. ročník zálesácké olympiády (Rybná u Abertam; 14:00)

Oslava 60. výročí
Horské služby Krušné hory
sobota 6. června 2015 • vrchol Klínovce

Koncerty, divadla

- 16. 5. - Kieslowski (Galerie umění, Karlovy Vary; 19:30)
- 19. 5. - KSO: Gala opereta Strauss, Labitzký, Kálmán, Zeller (Lázně III, Karlovy Vary; 19:30)
- 22. 5. - KSO: Symfonický koncert ABO B12 (Lázně III, Karlovy Vary; 19:30)
- 29. 5. - KSO: Symfonický koncert ABO A12 (Lázně III, Karlovy Vary; 19:30)
- 5. 6. - KSO: Večer mladých talentů (Lázně III., Karlovy Vary; 19:30)
Kolonádní koncerty: Mlýnská kolonáda Karlovy Vary
– 16. 5. (15:30); 24. 5. (13:00–18:00); 8., 9., 12. 6. (16:30)

Výstavy, přednášky

- 15. 5. - Anděl duhy (Obřadní síň OÚ Pernink, vernisáž výstavy obrazů 18:00, výstava potrvá do 15. 6., po–pá 9:00–12:00, 13:00–16:00)
- 16. 5. - Lukáš Svoboda: Život horníků v Krušných horách (Muzeum Královská mincovna Jáchymov; 17:00)
- 6. 6. - Muzejní noc – 30. léta (Muzeum Královská mincovna Jáchymov; 17:00–20:00)
- 10. 6. - Rolf Kasten: Češi očima Angličana (Muzeum Karlovy Vary; 17:00)
- 2. 6. – 28. 9. - Rozmanitá strohost II. (letohrádek Ostrov)
- 5. 6. – 14. 6. – Výstava návrhů loga k oslavám 500. výročí Jáchymova (radnice Jáchymov; vernisáž 14:00)

- do 28. 5. - Česká krajina a črty z cest (Galerie Duhová paleta, Karlovy Vary)
- do 14. 6. - Vladimír Škoda: Virtuální prostor / Espace virtuel (Galerie umění, Karlovy Vary)
- do 14. 6. - Zdeněk Hajný: Krajiny netušené (kostel Zvěstování Panny Marie, Ostrov)
- do 21. 6. - Motýlí RADOST (Muzeum Nejdek, 16. 5. – doprovodná akce: ukázky paličkování, 10:00–18:00)
- do 28. 6. - Luboš Vetengl: Makabrozní idylka (letohrádek Ostrov)
- do 28. 6. - Stanislav Holý: Od krajiny pana Pipa ke Studiu Kamarád (Interaktivní galerie Becherova vila, Karlovy Vary)
- do 30. 6. - Eva Hašková (Galerie Drahomíra, Karlovy Vary)
- do 30. 6. - Devatero řemesel (Statek Bernard)
- do 12. 7. - Pavel Piekár: Vyjdi z paláce, dojdeš do Letohrádku (letohrádek Ostrov)

Kina

- 16. 5. - Pošťák Pat (kino Pernink; 18:00)
- 20. 5. - Holub seděl na větvi a rozmýšlel o životě (kino Jáchymov; 19:30)
- 23. 5. - Malý pán (kino Pernink; 18:00)
- 23. 5. - Fotograf (kino Jáchymov; 17:00; 19:30)
- 27. 5. - Pojedeme k moři (kino Jáchymov; 17:00; 19:30)
- 30. 5. - Divergence (kino Pernink; 18:00)
- 30. 5. - Malý pán (kino Jáchymov; 17:00)
- 30. 5. - Kouzlo měsíčního svitu (kino Jáchymov; 19:30)

Sport

- 16. 5. - Horský výběh Merklín – Plešivec
- 16. 5. - Abertamský kros
- 30. 5. - Duetlon (Abertamy)
- 6. 6. - Dětský duetlon s Petrou (Nové Hamry)
- 13. 6. - Xterra (Ostrov)

Z programu lázní Jáchymov

- 16.–17. 5. - Zahájení lázeňské sezony s bohatým programem po oba dny (více na www.laznejachymov.cz)
- 19. 5. - Taneční a stepařské retro pásmo (kavárna Curie; 19:30)
- 21. 5. - Carmen (Radium Palace; 20:00)
- 26. 5. - Pěvecký recitál Jakuba Pustiny (Ak. Běhounek; 19:30)
- 28. 5. - Večer německého romantismu (Radium Palace; 20:00)

Nenechte si ujít oslav y města Nejdku

Dne 1. července uplyne již 675 let od první písemné zmínky o Nejdku. Město Nejdek ve spolupráci s o.s. JoN – Jde o Nejdek se chystá tuto událost připomenout. V neděli 21. června od 14 hodin proběhne ve velkém sále kina pořad věnovaný tomuto výročí. Součástí pořadu bude též promítání unikátních histo-

rických záběrů Nejdku a západního Krušnohoří natočených ve 20. a 30. letech minulého století. V předšálí kina bude k vidění výstava historických fotografií a pohlednic Nejdku do roku 1945. Pro účastníky budou připraveny drobné suvenýry vztahující se k oslavám.

Pavel Andrš

Nejdek v roce 1926

Královská mincovna bude dějištěm Muzejní noci

Muzeum Královská mincovna v Jáchymově se stane místem tradiční Muzejní noci, která se zde odehrává 6. června. Bohatý program se ponese v duchu 30. let minulého století. Atmosféru navodí big band Swing Melody Ostrov. Vynikající jazzový orchestr je zaměřený na jazz & swing 30. a 40. let převážně z českého prostředí. Přiznanými vlivy jsou Ondřej Havelka and his Melody

Makers, Jiří Traxler, Duke Ellington.

V programu vystoupí Taneční škola Harmonie s tanečně stepařskou produkcí 20. a 30. let a rovněž s dobovou módní přehlídkou. Návštěvníci se mohou těšit na „noblesu, eleganci, svůdné ženy, swing a jazz“.

Jeden ze smělých plánů 30. let připomene historik muzea Stanislav Burachovič v přednášce „Jak

chtěl Masaryk tramvají spojit Karlovy Vary s Jáchymovem“.

A součástí přibližně tříhodinového programu bude i komentovaná prohlídka expozice muzea, jejíž součástí je také rozsáhlé podzemí, v jehož části je umístěno lapidárium s fragmenty portálů a ostění zejména z již neexistujícího domu mincmistra.

Muzejní noc začne v 17 hodin.

Lev Havlíček

Společnost s krušnohorským medvědem

Jáchymovský zpravodaj slaví „50“

V pondělí 13. dubna se v prostorách výstavní síně jáchymovské radnice konala zajímavá akce. Přesně před padesáti lety vyšlo první číslo Zpravodaje. Na nelehké začátky zavzpomínala pracovnice kulturního domu paní Hana Kopecká a dlouholetý

dopisovatel pan Oldřich Ježek. Slavnostní atmosféru doplnily tóny na flétnu bývalé žákyně jáchymovské školy.

Samozřejmě nechyběl ani dort a malé občerstvení. Pak už návštěvníci chodili a pročítali staré zpravodaje, prohlíželi dobové fo-

tografie zapůjčené místní knihovnou. Poděkování za přípravu tak velmi zdařilé výstavy patří všem pracovnícím infocentra. Výstava je přístupná do 15. května. Tak neváhejte a přijďte se podívat i vy!

**Ladislava Kulhavá, Jáchymov
foto: Markéta Kutějová**

Boží Dar vždy o krok napřed

To, že na Božím Daru lyžuje každá rodina, je věc všeobecně známá. Ale že některá k tomu souběžně i zpívá, je pro nezasvěcené možná překvapení. Kdo však sledoval 25. dubna večer televizní program ČT1, musel ocenit pěvecké vystoupení Božidarů Honzy Tichého s dcerou a vnučkou v pořadu Zpívá celá rodina. Mohutnou podporu svým reprezentantům při soutěži zajišťoval početný fanclub spoluobčanů.

(red)

Jedním ze zajímavých a pěkných sportů, který se na Karlovsku léta pěstuje, je orientační běh. Závodů se konají převážně v lese a pohyb v tomto prostředí je zdravý a náročný nejen po fyzické, ale také po psychické stránce. Jde prostě o vyvážený aktivní pobyt člověka v přírodě.

Jsou vypisovány i kategorie pro začátečníky a pro rodiče s malými dětmi, kde mohou rodiče zaučovat své děti do tajů orientace bez rizika jejich ztráty.

Oddíl orientačního běhu při TJ Slovan Karlovy Vary pořádá ve dnech 23. a 24. května 2015 závody u obce Pila. Bližší podrob-

ností najdete na internetové adrese <http://obskv.cz>. Pokud se vám tento pohyb v příjemném prostředí zalíbí, pořádá v naší oblasti další závod 28. až 30. srpna 2015 klub OB Nejdek a 19. a 20. září 2015 klub Ostrov.

**Ladislav Frühauf
foto: Jiří Kubín**

Karlova stezka – na kole přes hřeben Krušných hor

(1. část – hlavní trasa a trasa č. 04)

Saští cyklisté hleděli v minulosti závistivě na jedinečné značení cyklotras v českém Krušnohoří a údolí Ohře. Ale i v Sasku se v posledních letech výstavba cyklostezek pohnula. Zvláštní důraz byl přitom kladen na propojení nově budovaných. Karlova stezka, která byla oficiálně otevřena 9. května tohoto roku a spojuje města Karlovy Vary a Aue, vede z údolí Ohře přes hřeben Krušných hor do údolí řeky Zwickauer Mulde. Sít' Karlovy stezky se skládá z hlavní a čtyř okružních tras, jež odbočují na pravou i levou stranu. Tato sít' cest díky svému napojení na silnice a železnice umožňuje vytvořit si vlastní okruhy podle individuálních přání, s mnoha možnostmi začátku i konce.

Před námi Nová Role

Hlavní trasa začíná oficiálně v Aue. Protože většina našich čtenářů bydlí v Čechách, trasu otočíme a náš výlet začneme na dolním nádraží v Karlových Varech v nadmořské výšce zhruba 377 m n. m. První kilometry zdoláme průjezdem Karlových Varů ve čtvrti Rybáře. Odtud pokračujeme proti toku řeky Rolavy, která nás bude provázet celým prvním úsekem cesty.

Novou Roli projedeme po vedlejších ulicích, potom se dostaneme na úzkou silnici s menším provozem, která vede z Božičan do Nejdku. Po projetí centra Nejdku s pěkně upraveným náměstím opustíme údolí Rolavy a odbočíme na silnici ve směru na Karlovy

Vary. Kolem zámku vystoupáme až k odbočce na Pernink. Před Rehos Nejdek (bývalá léčebna dlouhodobě nemocných) se dáme směrem na Tisovou. Stoupání tu prověří naši kondici, ovšem kolo se dá přinejhorším i kousek tlačit. Přes Tisovou se dostáváme pomalu do hor a můžeme se přitom kochat výhledem do údolí Ohře. Po cestě do Nových Hamrů, která vede z kopce, si trochu odpočineme před vlastním překonáním krušnohorského hřebene.

Zde v Nových Hamrech (703 m n. m.) můžeme odbočit na navazující trasu č. 04, ale k tomu se vrátíme později. Zůstaneme na staré státní silnici, která kdysi spojovala Zwickau s Karlovými Vary,

Nejvyšší bod trasy

a budeme pokračovat podél Rolavy a později Černé vody do Jelení (870 m n. m.). Dále trasa stoupá do kopce k bývalé hraniční bráně v nadmořské výšce 939 m n. m. Zde jsme dosáhli nejvyššího bodu cesty a zdolali 35 km.

Několik metrů za vrcholem lze odbočit na okruh Auersberggrunde nebo doleva na okruh Talsperrenrunde Carlsfeld. Pokud pojedeme po hlavní trase, dojedeme z kopce po 25 km do Aue. Zatímco doposud jsme jeli jen po asfaltových silnicích různého stavu, nyní následuje zpevněná lesní cesta do Oberwildenthalu. V tomto úseku je třeba počítat s volnou šotolinou, proto je doporučován opatrnější způsob jízdy. Ale již od Oberwil-

denthalu sjíždíme paralelně se silnicí po asfaltované cyklostezce do Wildenthalu.

Přes vlastní obec použijeme veřejnou silnici. Kousek před koncem obce odbočuje okruh Talsperrenrunde Sosa. My však budeme následovat tok řeky Große Bockau do Blauenthalu. Trasa vede opět po zpevněné lesní cestě. V obci Blauenthal (473 m n. m.) u bývalého objektu nádraží se dostaneme na cyklostezku Mulderadweg, otevřenou v roce 2013, jež se nyní stala součástí Karlovy stezky.

Po železničním náspu bývalé trati z Aue do Adorfu, kterou přerušila stavba přehradní nádrže Eibenstock, pojedeme podél

Rozcestník v Nových Hamrech

Obnovený milník mezi Oberwildenthalem a Wildenthalem

Zwicky Mulde přes Bockau až do centra Aue (355 m n. m.). Tato trasa je 11 km dlouhá a asfaltovaná. Kdo chce, může se z Aue vrátit vlakem přes Johanngeorgenstadt zase do Karlových Varů, nebo jen na hřeben Krušných hor a do údolí Ohře se spustit na kole.

Hlavní trasa nabízí spoustu zajímavostí. Nejprve to jsou samotné Karlovy Vary s kolonádami či lázeňskými stezkami. Doporučit můžeme například rozhlednu Diana s nedalekou oborou u Linhartu. Nejdecká skála se středověkou hradní věží je rov-

něž hodna zastavení, stejně jako naučné stezky kolem Nových Hamrů. Podél trasy až po hřeben se nacházejí informační tabule s nejrůznějšími krušnohorskými tématy, u nichž se vždy nachází místa pro odpočinek. Jestli považovat za zajímavost nejvyšší bod při přechodu státní hranice, se musí každý rozhodnout sám. Každopádně tu končí namáhavá část trasy, lhostejno, jestli cyklista přijíždí ze saské, či české strany, protože dál už stezka pokračuje z kopce. Nedaleko před Blauenthallem se na levé straně

nachází vodopád a po cestě do Aue se projíždí železničním tunelem, což také není zcela běžné.

Ve všech obcích jsou hospody s možností občerstvení.

Tuto hlavní stezku je možno podle aktuální kondice libovolně kombinovat se čtyřmi navazujícími vyznačenými okruhy. Vyhlídková trasa (Aussichtsrunde), označená číslem 04 a vyznačená žlutozlatě, začíná a končí v Nových Hamrech. Od centra u Hotelu Seifert vede přes nádraží po zpevněných lesních cestách nad Tisovou k železniční stanici Nové Hamry zastávka a dále přes bývalou osadu Tellerovy Domy po silnici Nejdek – Pernink do Perninku.

Z Perninku pokračujeme dále do Abertamu, přičemž použijeme v loňském roce otevřenou cyklostezku podél silnice. Dále pojedeme přes Hřebečnou ve směru na Ryžovnu. Spojovací

silnici opustíme u penzionu Ilma a pokračujeme tu do nepříjemného kopce. Trasa je velmi náročná. Pokud ale dosáhneme vrcholu, budeme odměněni nádherným výhledem na krajinu mezi Plešivcem a Vlčincem.

Právě jsme dosáhli hřebene a budeme směřovat severně na Bludnou, přejedeme mírně šikmo silnici z Horní Blatné do Božího Daru a u přístřešku do nepohody budeme pokračovat dále z kopce. Na konci louky odbočíme doleva na Potůčky. Odtud je trasa až do Nových Hamrů asfaltovaná, i když její stav se dosti liší. U železničního přechodu v Potůčkách opustíme lesní cestu a projedeme obec ve směru na Horní Blatnou. Několik metrů za koncem obce odbočíme doprava na lesní cestu, která nás dovede až na horský hřeben. Tak dosáhneme po 6 km a 200 výškových metrech spojovací silnice z Horní Blatné, po níž budeme

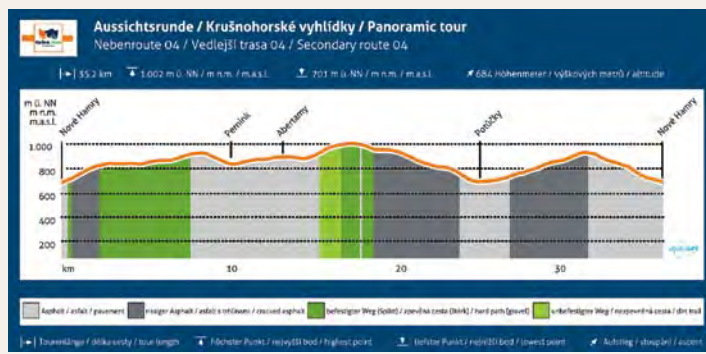
Hlavní trasa:

Délka:	60 km
Nejnižší bod trasy:	355 m n. m.
Nejvyšší bod trasy:	939 m n. m.
Stoupání:	804 výškových metrů

Vyhlídková trasa 04:

Délka:	35,2 km
Nejnižší bod trasy:	701 m n. m.
Nejvyšší bod trasy:	1 002 m n. m.
Stoupání:	684 výškových metrů

Červená jáma

klesat doprava ve směru na Nové Hamry. Teď se můžeme zotavit při sjezdu, než se po 35,2 km vrátíme do Nových Hamrů.

Samozřejmě je možno z této vyznačené vyhlídkové trasy č. 04 také kousek odbočit a navštívit památky, které jsou v její blízkosti. To jsou například tři rozhledny (na 977 m vysokém Tisovském vrchu, na 1 028 m vysokém Plešivci a na

1 043 m vysokém Blatenském vrchu). Za návštěvu také stojí lesní park v Perninku nebo adrenalinový park s lanovým centrem na Plešivci. Velmi dobře jsou z trasy dosažitelná i historická důlní díla jako štol Kryštof na Hřebečné, nejrušnější pinky důlního komplexu Mauritius nebo Vlčí či Ledová jáma při Blatenském vrchu, případně Blatenský vodní příkop

– svědek období cínového dolování z 16. století.

Jistě je možné vzít s sebou na výlet vlastní svačinu, ovšem v každé obci se lze občerstvit v některém z hostinců, dokonce i v lese mezi Hřebečnou a Bludnou se dá nalézt idylický bufet.

Jak pro hlavní trasu, tak pro vyhlídkovou trasu č. 04 je třeba trocha kondice, protože obě jsou

členité a vedou přes krušnohorský hřeben. Rozsáhlé informace, interaktivní mapy i data pro navigační přístroje je možné nalézt na internetu na adrese www.karlova-stezka.eu.

Ve druhém dílu přiblížíme vedlejší trasy 01 až 03, které se nacházejí na saské straně.

**text a foto: Ulrich Möckel
překlad: Karel Picura**

Slavnostní otevření přeshraniční Karlovy stezky

V sobotu 9. května byla slavnostně otevřena 60 km dlouhá přeshraniční cyklostezka mezi Aue a Karlovými Vary. Celá akce, která začala přesně v 8:00 u informačních tabulí v Aue, by se dala charakterizovat slovy „troje střihání pásky“. První z nich pod velením primátora města Kohla podpořili nealko přípitkem nedočkaví cyklisté.

Po 20 km nad Wildenthallem proběhl akt střihání číslo dvě, tentokrát pod dohledem saského ministra zemědělství a životní prostředí Schmidta a zemského rady Vogla. Na cestu k hranici vyrazil ministr v čele pelotonu cyklistů v doprovodu starosty města Eibenstocku Staaba.

Na česko-německé hranici po přednesených projevech se celá střihací procedura uskutečnila potřetí, navíc s účastí zástupců české strany – starostky Perninku Jitky Tůmové a místostarostky Abertam Jany Rojovské. Hudební uvítání obstarala hasičská kapela z obce Carlsfeld.

Na závěr nám nezbyvá než pochválit zástupce Karlovarského kraje za to, že celou tuto významnou akci přeshraniční spolupráce svojí nepřítomností ignorovali.

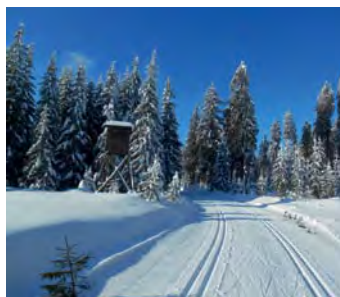

Jiří Kupilík
foto: Jiří Kupilík, Ulrich Möckel

Údržba krušnohorských běžeckých tras – ohlédnutí za letošní sezonou

Lyžařská sezona je definitivně za námi a s odtávajícím sněhem nastal také čas jejího hodnocení. Zástupci hlavních aktérů údržby krušnohorských běžeckých tras se za tímto účelem sešli v polovině dubna a následující řádky přibližují hlavní body jejich jednání.

Ideální stav

Zima nebyla, zejména ve svém úvodu, zimním sportům příliš nakloněna, a běžkaři si tak na pořádné stopy museli počkat až na poslední lednový týden.

Pravidelná úprava většiny hlavních běžeckých tras byla poté prováděna zhruba do poloviny března a řadu tras se podařilo upravit také začátkem dubna v průběhu velikonocních prázdnin. Magistrála mezi Jelením a Božím Darem, resp. Klínovcem byla na základě podzimní dohody upravována třikrát týdně, ostatní trasy v závislosti na aktuálních podmínkách a rozpočtu jednotlivých obcí. Dlouhodobý výpadek nejdeckého skútru představoval jediné výraznější selhání techniky, nicméně značné stáří některých roleb představuje zásadní problém naší oblasti.

Novinkou v letošní sezoně byla organizace čtyř krušnohorských výletů, které měly za cíl představit širší veřejnosti běžkařské oblasti našeho regionu. U lyžařů se tyto akce setkaly s velmi pozitivním ohlasem a celkem přivítaly na 370 účastníků.

Běžkaři měli během sezony opět možnost přispět na úpravu běžeckých stop zakoupením plakety v hodnotě 100 Kč a 300 Kč. Využila jí řada lyžařů – letošní prodej přesáhl 30 tisíc Kč a byl za posledních několik let jednoznačně nejúspěšnější. Přesto tvoří přispěvatelé stále pouze minimální zlomek návštěvníků.

K portálu Karlovarského kraje, zobrazujícímu stáří provedené strojové úpravy stop, přibýly letos webové stránky www.krusnehory-aktivne.cz s doplňujícími informacemi o plánovaných výjezdech roleb, stavu běžeckých tras, s propagací méně známých okruhů a řadou dalších informací. V terénu pak běžkaři ocenili nové jednotné značení, které se mj. osvědčilo i v rámci zásahů Horské služby.

V letošní sezoně došlo nesporně k posunu v údržbě běžeckých stop i v nabídce služeb určených rekreačním běžkařům. Před námi je nicméně

stále řada úkolů. Palčivým problémem krušnohorských běžeckých tras je chybějící infrastruktura, ať už jsou to parkoviště, občerstvení nebo další zázemí v podobě převlékárny či infocenter otevřených o víkend. Nedostatečná je i nabídka map či plánek běžeckých tras a přehledné mapy chybí také na většině nástupních míst do běžeckých stop. Dobrou zprávou je, že před příští sezonou bude k dispozici aktualizovaná verze tištěné mapy běžeckých tras vydávaná Karlovarským krajem a též problém chybějících map na běžeckých trasách by měl být nejpozději během příštího roku vyřešen. Ve spolupráci s portálem mapy.cz chystáme aktualizaci běžeckých tras v zimní verzi map tohoto oblíbeného serveru.

Většina lesních cest vyžaduje prořez větví a likvidaci náletových dřevin, na mnoha místech běžeckých tras je navíc třeba provést technicky náročnější terénní úpravy. Kritické úseky by měly být před příští sezonou ve spolupráci s Lesy ČR upraveny.

Samostatnou kapitolou je chybějící jednotná a efektivní propagace Krušných hor, kterou by v budoucnu mohla zaštitit destinační agentura, o jejímž zřízení uvažuje Karlovarský kraj. Skvělou příležitostí

ke zviditelnění našich hor je také nominace Hornické kulturní krajiny Krušnohoří na Seznam světového dědictví UNESCO.

Rozvoj běžeckého lyžování v Krušných horách je na dobré cestě zejména díky spolupráci mezi Karlovarským krajem, vedením krušnohorských obcí, První Krušnohorskou o.p.s. a významnými subjekty, jako jsou Lesy ČR či AOPK ČR. Na závěr je třeba vyzvednout rovněž úsilí všech místních nadšenců, bez jejichž aktivního přístupu by posun v kvalitě rekreačního běžeckého lyžování nebyl možný.

Eva Nduwimana
První Krušnohorská o.p.s.

Nové rozcestníky

Důl Mauritius na Hřebečné se otevřel veřejnosti

V pátek 8. května byla na Hřebečné u Abertam slavnostně otevřena prohlídková štola Kryštof cínového dolu Mauritius. Slavnosti se zúčastnilo více než 500 návštěvníků z Česka i Saska, z toho několik desítek v hornických uniformách.

Takové sročení hornického lidu už Krušné hory dlouho nezažily
(foto Ulrich Möckel)

Slavnostní pokřtění nově zpřístupněného dolu Mauritius
(foto Ulrich Möckel)

Takto by mohla vypadat strohá tisková zpráva. Podívejme se však blíže pod pokličku ztraceného času, na vývoj, který vyústil až do nového otevření dolu, dnes národní kulturní památky, pro veřejnost.

Když někdy kolem poloviny 16. století zakládal jistý Pavel Beer na tehdejším „Hengstu“ svůj důl, pojmenovaný později po svatém Mauritiu, nemohl tušit, že ho tato „díra v zemi“ přežije o více než 400 let. Jistě i on si tehdy kladl otázky, jak bude jeho nový důl prosperovat a zda ho tento investiční záměr nepřivede zakrátko na mizinu. Bližší detaily o „otci za-

kladateli“ se nedochovaly. Určitě to však byl dobrý hospodář, který svůj podnik dokázal udržet v chodu až do své smrti v roce 1604. Již za jeho života se jeho podnik zařadil mezi nejdůležitější cínové doly nejen na Hřebečné, ale v celých Krušných horách.

Uběhla léta, časy míru a prosperity střídala období válek a nemocí, ale důl žil dál svým životem, který mu vdechovali lidé a čas. Lidé, kteří v něm nacházeli obživu, kteří z hlubin získávali prostředky pro přežití ve zdejších nehostinných, ale krásných končinách. Tak uplynula staletí, kovy v podzemí byly

již dávno vyčerpány a lidé noví nahradili lid minulý. Mnoho věcí se změnilo, ale důl nikoli, trpělivě čekal na nové prospektory, kteří odkryjí jeho krásu. Krásu lidské vytrvalosti a touhy po životě.

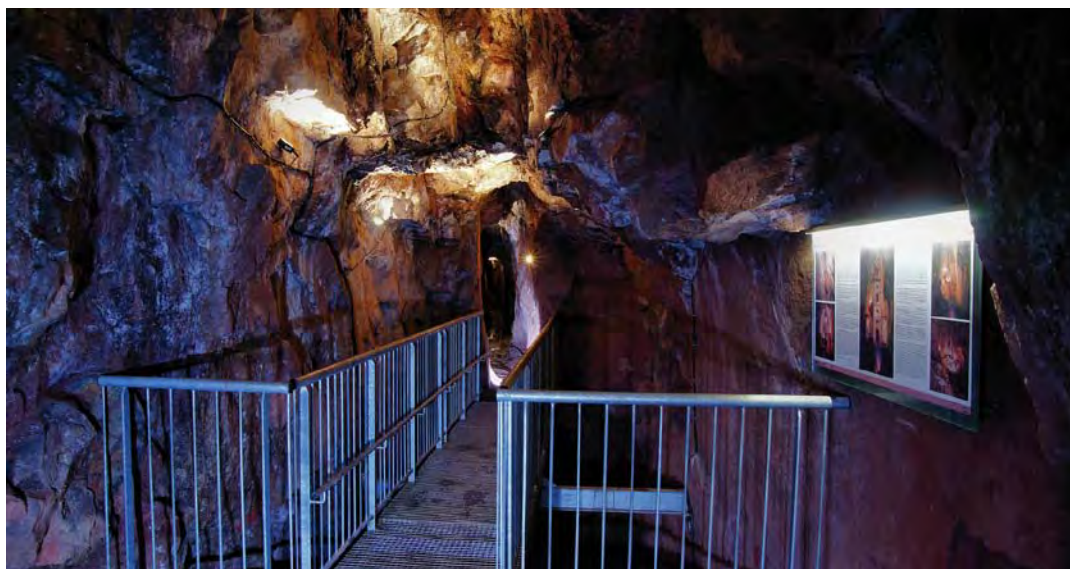
A tito hledači skutečně přišli a do dolu se zamilovali. Své zamilování dotáhli s pomocí evropských dotací až ke slavnosti otevření dolu Mauritius pro veřejnost. Jen v tento první den přišlo přes pět set lidí a byla to krásná podívaná, byli zde lidé ze všech koutů Krušných hor i z dalekého vnitrozemí. Byli zde lidé v hornických uniformách i malí permoničci, byl tu pan

farář i páni starostové, byli tu Češi i Němci, byl tu i svatý Mauritius...

Sotva dozněly poslední oslavné projevy, už se objevují první dotazy a pochybnosti, stejně jako u Pavla Beera před téměř pěti stoletími. Vždyť i s dnešním dolem se pojí mnoho otázek, které odpoví až čas. Věťme však, že až se v Luftu za sto let bude psát o dolu Mauritius, bude se na rok 2015 vzpomínat jako na rok přelomový. Doufáme, že za mnoho let bude mít tento důl ve své historii nejméně dva dobré hospodáře, a pokud tomu tak bude, bude to zcela jistě proto, že kdo chce, aby důl Mauritius žil i v našem století, musí patřit mezi ty zamilované hledače, kteří přišli a zůstali mu věrní.

Vše ostatní uvidíte sami v nově otevřené prohlídkové štolě Kryštof dolu Mauritius na Hřebečné u Abertam. Přijďte se podívat!

Marek Nesrsta

Prohlídková štola Kryštof (foto Jan Albrecht)

**Důl Mauritius –
prohlídková štola Kryštof**
Provozní doba: 1. května – 30. září
Otevřeno: denně
od 10 do 18 hodin
Začátky prohlídek: 10:00,
cca 11:30, cca 13:00, cca
14:30, cca 16:00
Počet osob na prohlídce: max. 12
Více informací:
www.dulmauritus.cz

Výstavba zázemí pro vstup do Štoly č. 1 v Jáchymově

K nejvýznamnějším hornickým dílům na české straně Krušných hor patří vedle štoly Johannes u Božího Daru a dolu Mauritius u Abertam také jáchymovská Štola č. 1. Vzhledem k velkému zájmu návštěvníků (v roce 2014 přes 8 000) projde letos vstupní areál štoly zásadní úpravou.

Projekt je zaměřen především na výstavbu vstupní budovy, která bude sloužit jako zázemí pro vstup do samotné štoly. Zároveň by zde měla být malá expozice upozorňující na politické vězně, kteří zde v 50. letech pracovali. Plánováno je i dětské hřiště pro malé návštěvníky štoly. V současné době je zázemí pro návštěvníky řešeno stavebními buňkami a mobilní toaletou, což je vzhledem k historické hodnotě lokality nedůstojné. Dále budou v rámci projektu postaveny strážní věže a dobové oplocení jako rozšíření muzea Štola č. 1 Jáchymov.

Cílem předkládaného projektu je nejenom připomínka středověkého hornictví, avšak i novodobé-

ho jáchymovského pekla, zejména tábora Svornost. Právě v oblasti tohoto lágru, která je volně přístupná v rámci naučné stezky „Jáchymovské peklo“, budou vybudovány repliky zchátralých „mauthausenských“ schodů, strážních věží a náznakového oplocení včetně rehabilitace portálu štoly Vysoká jedle.

Projekt je financován z prostředků ROP Severozápad a Karlovarského kraje, jeho celková hodnota je 18,8 milionu Kč.

Otevírací doba Štoly č. 1 je od 15. dubna do 30. října. Otevřeno bude vždy od středy do neděle. Prohlídky začínají v 10, 11, 13, 14, 15 a 16 hodin Více informací na www.omks.cz.

Michael Rund

„Vize přestane být snem“

Důl Johannes odhalil své unikátní útroby

Prohlídkový důl Johannes na Zlatém Kopci u Božího Daru se v pátek 24. dubna poprvé představil veřejnosti. Slavnostního otevření jedinečného historického důlního díla, které zpřístupnilo město Boží Dar s využitím dotace Evropské unie v rámci programu Cíl 3, se zúčastnily více než tři desítky zájemců z řad odborné veřejnosti, mezi nimiž nechyběli zástupci ministerstva pro místní rozvoj, ministerstva životního prostředí,

Karlovarského kraje, Národního památkového ústavu, Lesů ČR či Saské rozvojové banky.

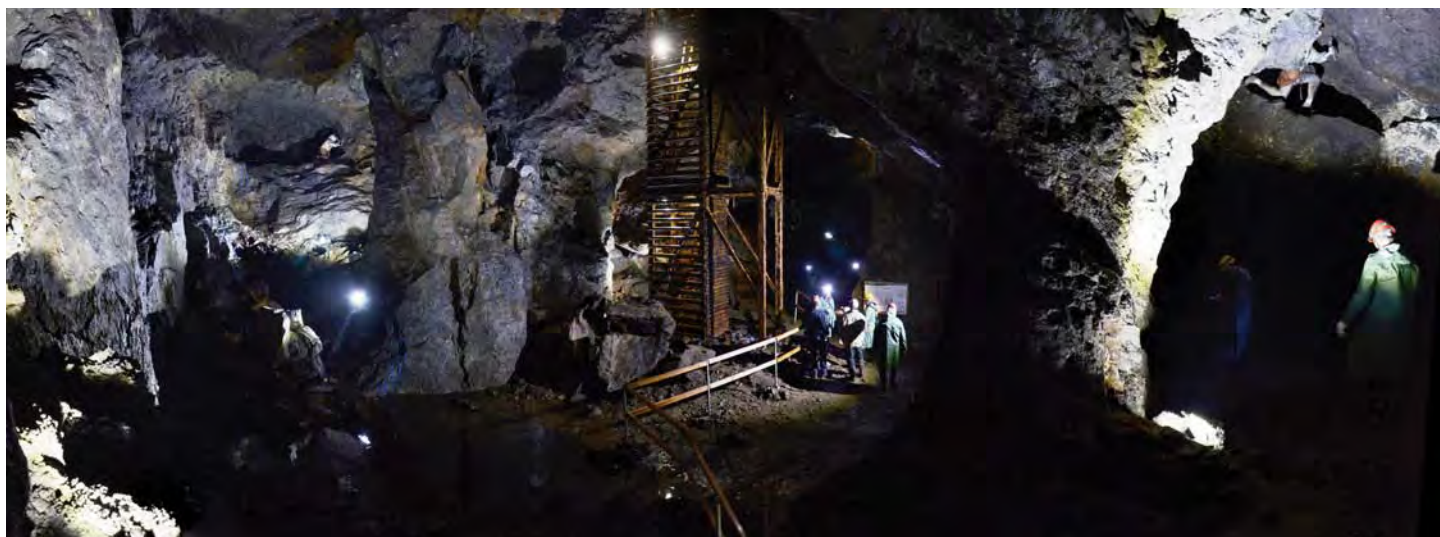
Starosta Božího Daru Jan Horník při slavnostním aktu zmínil těžkosti, které zpřístupňování dolu Johannes provázely, ale i význam, jenž tento památkově chráněný důl má v rámci společné česko-německé žádosti o zápis Hornické kulturní krajiny Erzgebirge na Seznam světového dědictví UNESCO. V dole Johannes

se od 16. do poloviny 19. století těžily především cínové, železné a v menší míře i měděné rudy, jež zde byly vázány na ploše uloženou, až 15 m mocnou polohu velmi tvrdých hornin zvaných skarn. Jejím vydobytím vznikly obrovské, i ve světovém měřítku unikátní podzemní komory, které jsou několik desítek metrů široké a dlouhé (viz foto).

Otevření dolu Johannes pro širou veřejnost je plánováno na 1.

června 2015, důl pak bude přístupný každý den minimálně do 15. srpna. Návštěvníci si budou moci vybrat základní prohlídkovou trasu, ale také dvě náročnější „outdoorové“ trasy. K vidění je i funkční replika ručního žentouru. Bližší informace o návštěvnickém provozu včetně možnosti rezervování prohlídky předem lze získat na www.stolajohannes.cz.

Michal Urban
foto: Ondřej Malina

Vzpouora jáchymovských

Vzpouora jáchymovských horníků před 490 lety měla sice některé kladné, ale převážně záporné následky. Ostatně jako většina násilných činů. Průběh povstání si však zaslouží, abychom o něm věděli více.

Namáhavá práce horníků v 16. století

Příčiny povstání

Pokud se chceme dobrat příčin tak veliké nespokojenosti horníků, že vyvrcholila ozbrojeným povstáním, musíme se vrátit až k samému zrodu města. Tehdy se každý hnál za vidinou rychlého a velkého zbohatnutí a na nic jiného se neohlížel. Kopal tam, kde si myslel, že narazí na stříbrnou rudu. A mnoho z nich na stříbro narazilo. Avšak mnohem méně horníků narazilo na opravdu bohatou stříbrnou žílu. To ale neubíralo nic na nadějích těch ostatních, že právě oni budou těmi dalšími šťastnými nálezcí.

Musel nastat ohromný chaos, do něhož majitel panství hrabě Štěpán Šlik s rázností sobě vlastní zavedl určitý řád, kázeň, pořádek. Založil horní město. Vznikly první horní úřady. A v nich první úředníci.

Ovšem i tito úředníci se snažili domoci se co největšího jmění. Skutečně brzy začali patřit mezi zámožné měšťany, ač sami nekopali a pouze někteří z nich měli na dolech podíl. Jak toho docílili, se dnes již nedozvíme, je však doloženo, že svým jednáním od začátku vyvolávali nespokojenost horníků. První větší nepokoje propukly již v roce 1517. Tehdy hrabě Šlik mírným a diplomatickým jednáním situaci uklidnil a slíbil vydání horního řádu. Slib splnil v následujícím roce. Avšak k úplnému upokojení horníků a těžařů nedošlo a stále mezi nimi přetrvávaly zárodky příštích nepokojů.

Co bylo onou jiskrou, která zažehla doutnající podhoubí nepokojů? Příčin bylo více. Německá selská válka v sousedním Sasku

ovlivnila i Jáchymovsko. Náboženské radikální myšlenky reformace se šířily v německých, českých, ba i slovenských horních městech. Nebo byla snad onou jiskrou ochota Šliků podílet se vojensky na potlačení nepokojů v sousedním Sasku, kdy hrabě vyrazil na pomoc markraběti Kazimírovi z Ansbachu? Ostatně rozjitření horníků v Jáchymově vyvolalo již tažení Šliků proti Turkům, kterého se mnozí z nich museli zúčastnit. Byly to i přetrvávající nešvary, pozdní platby za stříbro a ne v dobré minci, jež se vyvážela ze země jako stříbro, nepořádky a rozsáhlé zpronevěry v horní správě. Někteří badatelé kladou důraz na mírný rozsudek soudu s Peterem Hettersbergem z Drážďan, který byl v Jáchymově výběrčím desátkem a zpronevěřil 36 000 zlatých. Nebo to byly myšlenky vyslovené ve velice radikálních kázáních Jana Silvia Egrana? Ten byl i pro městskou radu příliš radikální, proto ho také již v roce 1522 odvolala. Jeho názory se však šířily dál. Jisté je, že příčin bylo několik a každá z nich někoho více, jiného méně ovlivnila.

Průběh povstání

Jáchymovský horní hejtman Jindřich z Könnertitz sice již koncem dubna 1525 pozoroval mezi horníky zvýšený neklid a nepokoj, avšak kazatel Schlaginhauf dokázal horníky uklidnit, a proto přímá rebelie ještě nepropukla. Neklidná atmosféra však přetrvávala a zvýšené napětí v polovině května přerostlo v otevřené povstání. V sobotu 20. května horníci nenastoupili do práce a spolu s dalšími občany se shromáždili na Chlebném trhu. Vedení tohoto třítisícečlenného davu se chopil Valentin Luft a táhl s ním proti představitelům nepořádků a nepřístojností v hornictví a ve vedení města.

Prvním cílem povstalců byla radnice na Chlebném trhu, na kterou zaútočili se vši vehemencí. Pomocí seker vylomili dveře, vtrhli do všech místností, nic nešetřili. Vzbouřenci rozbili veškeré zařízení radnice, rozmlátili truhly, v nichž byly uloženy všechny důležité úřední dokumenty. Jako nepřítel trhali dopisy, účty, prakticky všechny písemnosti včetně statut a privilegií, zápisů o chodu města. Divoké drancování radnice trvalo

Bohoslužby v době začátku reformace (ilustrační obrázek)

horníků v roce 1525

Zavraždění rytíře selskými vzbouřenci

přes hodinu. Horní hejtman věřil, že se mu podaří horníky uklidnit, ale se zlou se potázel a hněv povstalců se obrátil přímo proti němu. Ještě včas se dostal s manželkou a dětmi do dobrého úkrytu v domě městského písaře Barthla Bechense. Vzbouřenci se tedy vyřídili na jeho domě. I zde probíhalo drancování, ničení úředních horních knih a všech ostatních písemností.

Rozvášněný dav ztratil již všechny zábrany a táhl proti majiteli panství, kterého zde představovalo vrchnostenské sídlo hrad Freudenstein. Povstalci na hrad zaútočili a obsadili ho. Ihned se dali do rozbíjení nábytku a zařízení, do ničení oblečení a dalšího vybavení, cenné předměty si odnášeli. Po jejich „návštěvě“ zůstal hrad zcela vydrancovaný. Dalším cílem měla být celnice v Loučné. Dav si však svou počáteční energii vybil drancováním v Jáchymově, a když se před kostelem náhle zhroutil jeden z největších rebelů Pfeifer a na místě zemřel, podařilo se umírněnějším měšťanům ostatní od tohoto úmyslu odradit. Chtěli vyjednávat s horním hejtnanem, jenž to ovšem odmítl a uchýlil se ke Šlikovi do Ostrova.

Energický Štěpán Šlik se hodlal okamžitě vzbouřencům postavit a již příští den vytáhl proti

nim s 300 narychlo sehnanými pěšáky. Ležení rozbil mezi dnešní Mariánskou a osadou Popov. Rozvášněný horní hejtman Jindřich z Könnertitz, který vždy více spolehl na uklidnění smírnou cestou, ho od tohoto úmyslu odradil. Vždyť i převaha povstalců byla značná a navíc mnoho vzbouřenců mělo vojenské zkušenosti z bojů proti Turkům. Rebelové se snažili rozšířit povstání o dalších horních měst. To se jim podařilo v cínových dolech v Horním Slavkově, a to hned druhého dne po událostech v Jáchymově, i v dalších horních městech, například Krupce, kde se k horníkům připojili i sedláci ze širokého okolí. Na saské straně vzbouřenci příliš neuspěli, i když to zde také pěkně doutnalo. Díky chytrému a diplomatickému jednání vrchnosti v Sasku tam vyložené povstání horníků nepropuklo, a sice navzdory válce německých sedláků, s nimiž horníci sympatizovali. Na druhé straně je doloženo, že k povstání horníků v Jáchymově se připojovali sedláci z okolí, například z Popova, ale bližší údaje nejsou známy.

Ukončení povstání a jeho dozvuky

Povstání skončilo neočekávaně rychle, ještě dříve, než se mohlo

rozmést do velikých měřítek. Zůstalo tak vlastně lokální, jáchymovskou záležitostí. V širších souvislostech zde vazby byly až na Slovensko, přesto o něm nelze mluvit jinak než o povstání jáchymovských horníků. Ti na začátku byli jednotní, ale jakmile opadlo počáteční nadšení, začaly se vyčleňovat dvě odlišné skupiny vzbouřenců. První byla velmi radikální. Její stoupenci hodlali pokračovat v povstání, v odporu proti vrchnosti a v maximálně možné míře zamýšleli rebelii rozšířit do dalších horních měst, také se chtěli spojit se vzbouřenými sedláky. Snažili se sehnat další zbraně v saských městech, většinou však neúspěšně. Tato skupina byla morálně podporována radikálními jednotlivci zvenčí.

Druhou skupinu, značně umírněnější, tvořili převážně méně i více zámožní těžaři a rozvášněnější horníci. Tato skupina dávala přednost jednání a odstranění nepořádků a všech nešvarů pokojnou cestou. S postupujícím časem se nejen prodlužovala intenzivní činnost vyjednávačů a rostl vliv i počet příznivců druhé skupiny, ale významně rostla i branná moc připravená vyrazit proti povstalcům a síly se začaly vyrovnávat. Hrabě Štěpán Šlik si uvědomoval,

že čas pracuje pro něj, a nepodnikal žádné unáhlené kroky. Již 25. května se podařilo vyjednávacím obou stran dospět k dohodě o řešení sporů mezi vrchností, horníky a sedláky. Obsah dohody přesvědčil i radikální skupinu povstalců, vliv skupiny umírněných převládl. Hrabě Šlik se snažil rozložit jednotu povstalců, izolovat nejaktivnější podněcovatele nepokojů. Slíbil milost těm, kteří se nezúčastnili útoku na jeho sídlo, což rozhodlo u většiny váhavců, a tak se mu spolu s horním hejtnanem podařilo smírnou cestou zlomit bojového ducha povstalců. Dne 25. května složila většina zbraně a výsledkem následujícího vyjednávání bylo sepsání smlouvy.

Na saské straně se s povstalcem nijak nemazlili a soudili je přísně, většinou ke ztrátě hrdla. Na rozdíl od Sasů postupoval hrabě Šlik proti jáchymovským strůjcem povstání velmi mírně. Po uzavření smlouvy se ale pochopitelně přistoupilo k represím. Byl zatčen mluvčí povstalců a dalších 17 účastníků. Všichni byli postaveni před soud a obviněni z účasti na násilnostech. Jejich vina byla uznána a byli odsouzeni. Pro výstrahu byli potom předvedeni na veřejné prostranství a před několika tisícovými shromážděním jáchymovských občanů byl přečten výčet jejich zločinů. Odsouzení se přiznali a hájili se tím, že „byli zaslepeni ďáblem“. Na konci jednání jim byla udělena milost, a protože složili přísahu věrnosti, nebyli ani vypovězeni z města. Toto jistě moudré a prozíravé rozhodnutí výrazně pomohlo uklidnit zjitřenou atmosféru.

Čeho vzbouřenci dosáhli

Podíváme-li se na splnění požadavky povstalců, musíme konstatovat, že dosažené výsledky zdaleka neodpovídají rozsahu povstání, velkému počtu vyzbrojených rebelů, schopných tuto vojenskou výzbroj používat, ani počátečnímu nadšení a následným vyjednáváním. Na druhé straně se musíme obdivovat obratnému postupu Štěpána Šlika a jeho rádců, kteří dokázali nenásilnou cestou zcela

Turecký válečník se zajatými venkovany podle dřevorytu Hanse Guldenmundta

rozložit a upokojit několikatisícovou masu vzbouřenců, a to pouze několika splněnými požadavky. Navíc část z nich ani nemusel hrabě zajišťovat na své náklady, ty šly na účet těžařů a dokonce nemalý díl splněných požadavků dopadal na bedra drobných těžařů a horníků. Šlikovi šlo především o hladký průběh dolování, jež mu přinášelo veliké zisky.

Smrt hraběte Štěpána Šlika

Povstání skončilo a horníci se vrátili do práce. Újmy na majetku, způsobené přímé i nepřímé škody byly nevypočitatelné. Ztráta mnoha důležitých listin a dalších pí-

semností byla nenahraditelná. Hornictví, hutnictví, ražba mincí – vše vázlo. Kromě několika stále provozovaných dolů se muselo začínat od začátku. Znovu se zakládaly horní registry a zápisy o zápůjčkách. Také již připravená statuta města se musela přepracovat a byla vydána až v roce 1526. Tyto práce ležely převážně na bedrech horního hejtmána Jindřicha z Könnertitz. Hrabě Šlik, jenž se již připravoval na polní tažení s králem Ludvíkem proti Turkům, byl prostě rozhodným, moudrým diplomatem a skutečným požeňnáním pro nové město v údolí, pro Jáchymov. Proto to byla pro Jáchymov nedozírná

ztráta, když se v následujícím roce 1526 nevrátil z válečného tažení. V bitvě u Moháče proti desetinasobné přesile Turků zahynul i král Ludvík II. Jagellonský. V Jáchymově nastal soumrak šlikovského období a nový král Ferdinand I. postupně získával stále větší moc a vliv na chod města.

Jaroslav Ohec

Literatura:

Kubátová, L.: Statuta horního města Jáchymova z roku 1526, Praha 2012.

Boehm, A. P.: Gedächtnis Beitrag über die k. freye Bergstatt Joachimsthal: vom Ursprunge 1515 an bis 1835, 2004.

„Střapatá“ polévka ze strouhaných brambor (Zudelsupp, Rotzsupp)

Název této původně rolnické polévky je odvozen od střapců, které vytvoří nastrouhané brambory ve vařící vodě. Polévka ve skromné variantě bývala původně pouze z horké, lehce osolené vody a nastrouhaných syrových brambor. Časem byla i tato polévka obohacena o další přísady – omezilo se množství bramborového podílu, který byl nahrazen kyselým zelím. V některých krušnohorských vesnicích je polévka známá také jako „FitzFadl-Supp“ (polévka ze zamotaných nití), ta se ovšem většinou podává bez kyselého zelí. Chutnější varianta se skládá z drůbežního vývaru, trochy másla a česneku. Před podáváním se posype (co nejčerstvější) majoránkou.

Suroviny potřebné na 4 chutné a vydatné porce: 1 litr kvalitního drůbežního vývaru, 300 g oloupaných brambor (nejlépe varný typ A), 2–4 stroužky česneku, 30 g másla, sůl, čerstvá majoránka.

Postup: brambory oloupeme a nastrouháme na proužky na hrubém struhadle. Tyto pak vložíme do vroucího vývaru a pozvolna vaříme do změknutí. Během varu přidáme prolisovaný česnek a sůl. Těsně před

podáváním polévku zjemníme máslem a čerstvou majoránkou.

Na to, jak je příprava této polévky jednoduchá, je výsledek úžasný. Kdo ji ochutnal, ten chválou nešetřil.

Porce střapačky je vyfotografována na krásném polévkovém talíři z řady Melodie, produkované porcelánkou Benedikt v Karlových Varech.

Kateřina Budínová
(podle podkladů prof. Gottharda B. Schickera)

foto: M. Kaštánková-Pecháčová
zpracováno v rámci projektu SOŠ a SOU Nejdek, Ziel 3 – Cíl 3 Kulinařské zážitky v Krušnohoří / Erzgebirge

Něco málo o hlavních surovinách použitých ve střapačce

Brambory, zemáky, erteple, kobzole, jablůška, kremple, grule, grumbíry – to vše jsou označení pro víceletou užitkovou, dřívě i okrasnou rostlinu z čeledi lilkovitých, patřící mezi okopaniny.

Ačkoliv byl první bramborový recept zveřejněn již v roce 1581 v „Nové kuchařce“ („Ein New Kochbuch“) od Marxe Rumpolta, je pěstování brambor doloženo v Krušných horách až v 18. století. Tím se do našeho regionu ze západu dostal trvalý a na pěstování nenáročný zdroj obživy.

Česnek byl pro své léčivé a posilující účinky ve starověku považován za posvátnou rostlinu. Jeho příděly dostávali egyptští otroci stavějící pyramidy a stejně tak řeční a římsí vojáci na válečných výpravách. Využíval se i za první a druhé světové války. Sloužil coby dezinfekce a uvádí se, že zachránil množství zraněných lidí před gangrénou. Česnek obsahuje vitaminy A, B a C, vápník, selen, jód a další látky, díky nimž posiluje organismus, podporuje obranyschopnost, látkovou výměnu, hojení ran a sexuální výkonnost, snižuje hladinu cholesterolu, stres, krevní tlak a snižuje riziko rakoviny.

Pochod smrti skončil v Boxgrünu – příběh jednoho dopisu

Na konci války, když německé jednotky ustupovaly před spojeneckými armádami, likvidovaly také koncentrační tábory a vězně hnaly v pochodech smrti válečnou krajinou. Jeden takový pochod smrti židovských vězeňkyň skončil v obci Boxgrün, nyní Srní.

Eva Krupičková (roz. Wolf)
v roce 2012

K tomuto pochodu smrti se váže příběh dopisu, který laskavě poskytla paní Erika Maurer. Dopis napsaly bývalé vězeňkyňe Silvie Bamrook a Jisefina Blumenstein, které byly ubytovány v domě rodiny Luxových v Boxgrünu č. p. 5 v době od 3. do 12. května 1945. Byl napsán pro velitele vojáků Rudé armády jako svědectví o chování rodiny Luxových k vězeňkyním. Dopis je psán staroukrajínštinou, které dnes už skoro nikdo nerozumí. Autorovi článku se podařilo za pomoci Velvyslanectví Ukrajiny v ČR získat jeho přepis a překlad.

Milí přátelé,

velmi jsme na Vás čekali, ale hlavně, že už jste tu. Moc Vás prosíme, neublížíte této rodině, protože oni nám zachránili život. Utekli jsme z tábora a tito vojáci nám dali najíst a dobře jsme se vyspali. Moc jim za vše děkujeme. Zdravíme Vás.

Ostrobočije z Podkarpatské Rusi

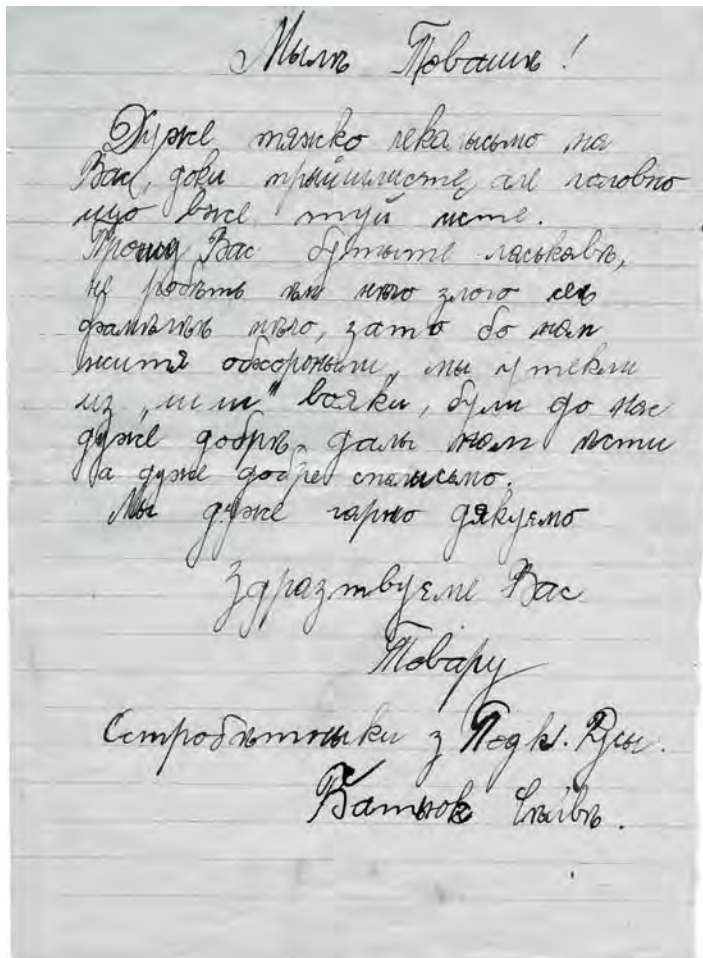
Vše ale začalo mnohem dříve. Pro odklizení trosk vybombardované rafinerie syntetického benzinu v Gelsenkirchenu byly přivezeny vězeňkyňe z Osvětimi. Podmínky železničního transportu byly nelidské. Ženy byly následně ubytovány v lágru ve stanových hangárech. Ve dvanáctihodinových směnách tu pracovaly asi tři tisíce vězeňkyň na odstraňování trosk závodu. Spojenci práce sledovali a na zbořeníště a okolí shazovali letáky s varováním, že jakmile bude obnovena výroba, přijde další nálet. To se skutečně stalo 11. září

1944 v 18:15. Vězeňkyňe vyběhly ze stanů na volné prostranství v domnění, že si spíše zachrání život. Ale letci, kteří viděli postavy v šedých pracovních mundúrech s oholenými hlavami, si pravděpodobně mysleli, že jde o vojáky, a udeřili na ně. Hodně jich tak přišlo tragickým omylem o život.

Po definitivním zničení rafinerie byl zbytek vězeňkyň přepraven do dalšího satelitního tábora Buchenwaldu, a to do Sömmerdy poblíž Erfurtu. Tam byly podmínky o dost lepší než v Gelsenkirchenu. Šlo o podzemní továrnu Rheinmetall Borsig AG na výrobu leteckých součástek. Ubytování bylo v dřevěných domcích ve městě, vězeňkyňe přišly občas do styku s místním obyvatelstvem, které se projevovalo leckdy i soucitně. Práce v továrně byla již daleko přijatelnější než strašná dřina při vyklizení trosk v Gelsenkirchenu.

Když se přiblížila fronta, rozhodli se Němci tábor evakuovat. A tak začal strašlivý pochod smrti. Kdo nemohl udržet krok se skupinou, byl zastřelen či ubit. Pochod skončil v obci Boxgrün, dnešním Srní, mezi Jáchymovem a Kláštercem nad Ohří. Ačkoli vzdušná vzdálenost byla pouhých 150 či 200 kilometrů, pochod kličkoval podle zpráv o poloze spojeneckých armád a jeho celková délka se tak protáhla asi na tisíc kilometrů. Ty pak urazil pochod za jeden měsíc. To znamenalo, že vyhladovělé vězeňkyňe ušly s vidinou smrti okolo třiceti kilometrů denně.

Do Boxgrünu dorazil pochod smrti začátkem května 1945. Zubožené vězeňkyňe byly ubytovány ve stodolách a stájích u hospodářů ve vsi. Němečtí vojáci, kteří pochod doprovázeli, se ubytovali v domech místních sedláků. Ti jim museli uvolnit své pokoje. Velitel pochodu se nastěhoval k rodině pana Seidla. Protože situace byla dále neudržitelná, chtěl se velitel vězeňkyň zbavit. Paní Seidlová se ale rozhodla ženám pomoci. V hádce dokazovala veliteli, že jsou schopni se

Dopis

o ženy postarat, že mají pro ně i jídlo. Když ukázala důstojníkovi SS zásoby brambor a řepy ve sklepě, nechal se umluvit. V následující noci se potom celý doprovod pochodu vytratil. Ve vsi zbyl pouze žalostný zbytek vězeňkyň – sto sedmdesát pět osob. V Boxgrünu také na konci války zůstali francouzští váleční zajatci, kteří sem byli nahnáni na práci. Byli přiděleni k jednotlivým hospodářstvím. Museli přebývat ve stodolách nebo chlévech. Nesměli se ani stravovat společně s Němci. Sovětská armáda potom zprostředkovala přepravu vězeňkyň a Francouzů do Karlových Varů, kde byli ubytováni v luxusním hotelu (pravděpodobně Richmond) po dobu čtrnácti dnů. Na desce památníku pocho-

du smrti v Sömmerdě stojí psáno: „1 293 ungarischen jüdischen Frauen und Mädchen des Außenlagers Sömmerda / KZ Buchenwald.“ Je uveden jejich maďarsko-židovský původ (ungarisch jüdisch), neboť za války připadla Podkarpatská Rus Maďarsku. Sömmerda byla, stejně jako Gelsenberg, tzv. satelitem (Aussenlager) koncentračního tábora Buchenwald.

Ota Děták

podle vyprávění paní Krupičkové (roz. Wolfové), narozené v roce 1927 v Užhorodu, které zaznamenal a zpracoval pan Karel Kužel pro Paměť národa

Zdroje:

osobní korespondence, Post Bellum
http://www.gelsenzentrum.de/gelsenberg_lager.htm

Z Karlovarska vzešel materiál

Ministerstvo zemědělství připravuje v letošním roce novelu zákona o myslivosti. K zohlednění zájmů co nejširšího spektra „postižených“ tímto zákonem jsou pořádány kulaté stoly jak se zástupci vlastníků a správci pozemků, tak se zástupci mysliveckých organizací.

Kultura s bočním okusem (Žluticko)

Specifickým problémem karlovarského regionu je nekontrolované šíření jelena siky, který se může křížit s jelenem evropským. Na Žluticko a Tepelsku tato zvěř již znemožňuje smysluplné lesnické hospodaření. Bohužel v posledních letech se sika objevuje i na hřebeni Krušných hor. Ovšem ani náš domácí jelen evropský není zcela bezproblémový a jeho početní stavy v našem regionu jsou i nadále vyšší, než může ekosystém při akceptovatelném poškození užívat.

Z obavy, že naše regionální specifika nebudou v novelizovaném zákoně zohledněna, vypracovali zástupci karlovarského regionu SVOL (Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů) ve spolupráci s orgánem státní správy myslivosti při obci s rozšířenou působností (ORP) Ostrov materiál k jednání u kulatých stolů. Jeho velikou devizou je, že jej podpoříli zástupci vlastníků lesů i orgány státní správy myslivosti včetně některých regionálních mysliveckých organizací. Tento materiál si dovoluujeme, pro povšechnou informovanost, předložit i čtenářům Luftu.

Návrh opatření pro snížení stavů spárkaté zvěře a soubor změn zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti

Návrh opatření je vypracován na základě zkušeností z oblasti Karlovarska a ORP Ostrov, tedy oblasti s vysokým podílem lesních

honiteb, s vysokými škodami spárkatou zvěří a její migraci převážně v rámci oblasti.

Úvod

Přes veškeré snahy a zvyšování tlaku státní správy myslivosti se nadále nedaří snížit stavy přemnožené jeleni, černé a rozpínavé sičí zvěře, které způsobují neúměrné škody na zemědělských a lesních kulturách a stávají se zásadním limitem pro pěstování lesa.

Přestože myslivost je hospodářským odvětvím a součástí péče o krajinu, většina myslivců ji provozuje jako „koníček“ ve svém volném čase a za své prostředky. Je proto kontraproduktivní tyto osoby nadměrně šikanovat přemírou administrativních opatření a hrozbou pokut, jež budou mít za následek pouze další snižování počtu myslivců. Účinnější by mohla být jejich kladná motivace.

Na začátku diskuse o opatřeních vedoucích ke snížení škod spárkatou zvěří je třeba co nejpřesněji pojmenovat skupiny aktérů pohybujících se v systému myslivosti, definovat jejich zájmy, jejich potenciál i jejich skutečné možnosti.

Teprve po této analýze je možno přistoupit k návrhu jednotlivých opatření a pravidel, která maximálně využijí potenciál všech účastníků systému. Tato pravidla by se následně měla promítnout do legislativy a v konečném důsled-

ku by měla vést ke snížení škod spárkatou zvěří.

Účastníci systému myslivosti

Vlastníci a správci pozemků – hospodáři

Oprávněným zájmem této skupiny je maximalizace výnosů z jejich a jim svěřeného majetku. Z toho logicky vyplývá snaha o snížení stavů spárkaté zvěře na úroveň akceptovatelných škod. Na druhé straně však tato skupina často pronajímá své honitby, čímž se výměnou za okamžitý finanční efekt zbavuje přímého vlivu na množství spárkaté zvěře, a tím i na výši škod, potažmo stav spravovaného majetku.

Nájemci honiteb

Oprávněným zájmem této skupiny je lov zvěře. V oblastech silně zazvěřených spárkatou zvěří, a tudíž s vysokými náklady honiteb, to zpravidla jsou buď ekonomicky silní jedinci s nedostatkem volného času, nebo myslivečtí podnikatelé. Zájemem obou těchto skupin je trvalá maximální slovitelnost zvěře, což logicky vede ke zvyšování jejich početních stavů.

Mladí myslivci

Skupina s vysokou loveckou vášní, množstvím volného času, ale relativně nízkými příjmy. Tato skupina se k výkonu práva myslivosti dostává velice obtížně a její potenciál je ve stávajícím systému naprosto nevyužit.

Státní správa myslivosti

Skupina reprezentovaná úředníky, vybavená pouze evidenční a mírně represivní pravomocí, které naprosto schází pravomoci praktického řízení myslivosti a reakce na konkrétní podmínky.

Hospodaření a plánování

Honitba (a je lhostejno jaké výměry, jestli 100, 500 nebo 2 000 ha) je pro jelení zvěř příliš malou plánovací jednotkou. Plánovací jednotkou by měla být větší oblast, odlišená podle prakticky uchopitelného hlediska – v našem konkrétním případě se může shodovat se správním územím ORP. Pro tuto oblast se stanoví minimální a normované stavy jednotlivých druhů zvěře (a to včetně honiteb, v nichž v současnosti nejsou normované a minimální stavy stanoveny), výše lovu, umístění a způsob provozu prezimovacích obůrek, chovatelské zásady, přehlídky trofejí atd. Řídícím orgánem oblasti by měl být orgán státní správy myslivosti na úrovni ORP a jeho poradní sbor by měl být složen ze zástupců vlastníků pozemků, držitelů a nájemců honiteb.

Honitba je hospodářskou jednotkou, jež má maximálně kopírovat vlastnické poměry. Lov v jednotlivých honitbách vychází z plánovaného lovu pro oblast a je upravován podle místních podmínek, stavu

Loupání poškozuje les natrvalo (poškození z 60. let – Boží Dar)

k zákonu o myslivosti

Jelení zvěř je krásná a v přiměřených počtech do lesa patří

ekosystému, výše škod, výskytu zvěře v určitém období a lokalitě.

Kontrola skutečného lovu

Stávající systém sčítání zvěře, vykazování lovu a na něj navázané sankce vedou ke zkreslování jak sčítaných, tak ulovených počtů zvěře. Jediným možným způsobem je plošné zavedení systému fyzické kontroly skutečně ulovené zvěře státní správou. Jde o to, aby tento systém byl maximálně funkční, zároveň však příliš nezatěžoval státní správu ani myslivce.

Motivace

U vlastníků a správců pozem-

Cena sazenic je v řádu korun, jejich ochrana však vyjde na stovky korun

ků, kteří jsou zároveň uživateli honiteb, se motivace k lovu a snížení stavů zvěře předpokládá vzhledem k jejich zainteresovanosti na výnosech z hospodářského využití pozemků. Problém však je u nájemců honiteb, jejichž zájem je stavu zvěře maximalizovat. Zde by bylo dobré umožnit vydávání povolenek k lovu za úplaty či krátkodobě pronajmout části honitby. Bylo by vhodné přehodnotit mysliveckou politiku Lesů ČR a zavést obdobu saského systému, kde se státní honitby nepronajímají, ale prodávají se zde povolenky k lovu a za každý ulovený kus zvěře se vrací část peněz zpět. Aktivní lovci v tomto systému loví zdarma a myslivost se zpřístupní i „sociálně slabší“ vrstvě obyvatel. Další možností je navázat vyplácení zástřelného za každý fyzicky zkontrolovaný kus ulovené zvěře.

Možnost reakce na konkrétní místní podmínky

Umožnit státní správě na úrovni ORP či kraje vydávat výjimky ze všech zákonných omezení, zejména operativně upravovat doby lovu.

Zřízení statutu „profesionálních myslivců“, které bude moci státní správa přidělit do honiteb, kde se neplní odstřel – to bude velkou motivací k vyššímu úsilí uživatelů honiteb.

Návrh dílčích opatření ke snížení stavů spárkaté zvěře

Vypustit § 32 odst. 5 ze zákona č. 449/2001 Sb. (Honitbu nelze rozdělit na části a v nich přenechat někomu provozování myslivosti; rovněž nelze přenechat lov zvěře za úplatu, pokud se nejedná o poplatkový odstřel s doprovodem).

Zavést povinnost fyzické kont-

roly ulovené zvěře orgánem státní správy myslivosti, která časově ani finančně nezatíží myslivce, ani státní správu, například předkládáním slech, na ni případně navázat vyplácení zástřelného.

Vypustit formulaci (pro účely vědecké) z § 40 zákona č. 449/2001 Sb.

Normované a minimální stavy nestanovovat pro jednotlivou honitbu, ale pro oblast (ORP).

Výši lovu odvozovat od stavu ekosystému a objektivně zjištěných škod na hospodářských kulturách.

Ve vyhlášce č. 245/2002 Sb. upravit doby lovu tak, aby se maximalizovala slovitelnost problematických druhů zvěře. Prodloužit dobu lovu jelena evropského od 1. července a dobu lovu jeleních kolouchů prodloužit do 30. dubna. Povolit celoroční lov jelena siky bez omezení.

Jak už to v životě bývá, vše podléhá vývoji, změnám a vnějším vlivům. Začátkem příštího roku budeme snad moci posoudit, jestli se alespoň některý z předložených návrhů objeví v aktualizované verzi zákona. Krušnohorské lesy si to jistě zaslouží.

text a foto: Karel Picura

Že by byl rys na procházce při lázeňském pobytu v Jáchymově, nebo snad natrvalo v krušnohorské přírodě? (foto: Kateřina Kalinová)

Vršek a Zálesí – osady,

Lidé, kteří jedou po silnici z Abertam k Abertamské zátáčce, dnes často ani netuší, že zhruba v půlce cesty zde stávala vesnice. Jedna z mnoha na Jáchymovsku, které po druhé světové válce musely ustoupit těžbě uranových rud. Z osady Vršek, dříve Werlsberg, se dochoval jediný původní dům. Se zemí však byla v roce 2008 srovnána i většina zbylých zařízení uranového dolu a lágru Barbora a pozdějšího vojenského útvaru Vršek. Z někdejší opravný důlních vozíků vznikl po roce 1989 Penzion H, v současnosti rozšířený o několik nových objektů.

Západní části osady Vršek v roce 1936 s hostincem Klemm v popředí (archiv Michala Urbana)

Osada Vršek ležela na jižním svahu Nového roku, zvaného dříve také Wernsberg či Werlsberg, v nadmořské výšce 940–990 m. Cestu do její minulosti je však třeba začít v hlubokém údolí pod ní – v údolí Eliášského potoka, kde o více než 200 výškových metrů níže stávala další víceméně zaniklá víska Zálesí (Werlsgrün). Ta patřila do četné skupiny kolonizačních zemědělských vsí, jež byly na úpatí a nižší části jižního krušnohorského svahu zakládány už v 13. století osadníky přicházejícími především z Poohří a Horní Falce.

Werlsgrün, původně Wernsgrün, byl jednou z obcí, jež patřily do sféry vlivu premonstrátského kláštera v Teplé a spolu s Lípou, Merklínem, Hroznětínem a dalšími obcemi je zmiňován už v listině papeže Řehoře X. z roku 1273. Na původní kolonizační charakter vsi upomíná i její název složený ze jména lokátora nebo prvního osadníka (Wern- ze jména Wernhart či Werner) a druhé slabiky -grün, již se označoval vymýcený prostor, paseka. Místní jména tohoto typu byla na jižním úpatí Krušných hor velice častá, zmínit lze například Popov (Pfaffengrün), Merklín (Merkelsgrün), Oldřiš (Ullersgrün), Lužec (Kammersgrün), Odeř (Edersgrün), Bystřici

(Langgrün), Vykmánov (Weidmesgrün), Maroltov (Marletzgrün), Hanušov (Honnensgrün) či Arnoldov (Arletzgrün).

Původnímu Werlsgrünü se však zřejmě příliš nedařilo a ještě před koncem 14. století patrně zanikl. Stihl jej tak podobný osud jako předchůdce Jáchymova – osadu Konradsgrün nebo víska Hagenau existující kdysi mezi Jáchymovem a Arnoldovem.

Znovu se Werlsgrün zrodil až v souvislosti s rozvojem těžby stříbra v Jáchymově po roce 1516, kdy pro báňskou metropoli představoval zemědělské zázemí. Byly zde, stejně jako nedalekém Sorgu (pozdější Mariánské), rozsáhlé pastviny pro dobytek a vyráběly se zde zemědělské produkty dodávané do Jáchymova.

Ve 30. letech 16. století však i do těchto končin zasáhl hornický ruch, když se těžební aktivity začaly z bezprostředního okolí města přesouvat i do vzdálenějších „pohoří“ jáchymovského revíru. Už ve 20. letech byly známy bohaté stříbrné žíly na Niklasbergu v prostoru mezi mnohem pozdějšími doly Rovnost a Eduard a v další dekádě se prospektorské úsilí zaměřilo i na pohoří Wernsberg nad pravým břehem Eliášského potoka. V roce 1537 byla objevena Jánská

žila a žila Václav, v roce 1538 žila Eliáš, v roce 1540 následovala žila Kristina, o rok později žila pánů Šliků, roku 1542 byla odkryta žila Šalamoun a další nálezy pokračovaly minimálně do roku 1562, kdy těsně u víska Werlsgrün horníci narazili na žilu Eva Apfelbaum. Ta byla pověstná nálezy ryziho stříbra – v roce 1589 se zde prý našly dráty stříbra silné jako husí brk a půl loktu dlouhé a krásné vzorky drátkovitého ryziho stříbra jsou odtud popisovány ještě v roce 1774.

Pravděpodobně někdy ve 30. až 40. letech 16. století vzniklo poblíž dolů i nové hornické sídliště, které se podle kopce, na němž leželo, začalo nazývat Wernsberg a později Werlsberg (podobně se Wernsgrün kvůli snazší výslovnosti změnil na Werlsgrün).

O další historii těchto osad, které vždy spadaly pod Jáchymov, však neexistují téměř žádné prameny. Alespoň o jejich velikosti hovoří až místopisné publikace z 19. století. Podle Sommerovy Topografie Království českého (1847) měl Werlsberg 20 domů a 139 obyvatel. Katastrální mapa z roku 1842 ovšem na vlastním území osady nad silnicí z Jáchymova do Abertam eviduje pouze 15 domů, dalších pět patřilo k dolu Eliáš, který pod Werlsberg spadal. Werlsberg představoval ves s typickou krušnohorskou rozptýlenou zástavbou, více domů pohromadě stálo pouze v jeho jižní části při silnici, ostatní domy byly roz-

troušeny po celém poměrně rozsáhlém odlesněném (dnes ovšem opět z větší části zalesněném) prostoru s rozlohou 0,52 km². Zálesí včetně cechu Eva Apfelbaum, hájovny Weite Wiese (dnes Jelení, Penzion U Karla) a samoty Ochsenbusch mělo tehdy 13 domů s 98 obyvateli. Tyto poměry se v případě Zálesí nijak výrazně nezměnily ani v dalších desetiletích – počet domů kolísal mezi 12 a 13 a počet obyvatel do roku 1921 klesl na 76. Werlsberg se naopak podle statistik rozrostl, ovšem jen na první pohled. V roce 1869 měl podle sčítání obyvatel už 28 domů, v nichž bydlelo 223 lidí. Tento zřetelný skok oproti situaci o čtvrt století dříve ovšem souvisel s tím, že pod Werlsberg bylo zahrnuto i 8 domů v nejvýchodnější části Hřebečné, ležících už na jáchymovském katastru po obou stranách cesty k Mrtvému rybníku. Těchto osm, dnes už neexistujících domů označovaných jako Nový Werlsberg dostalo i nová popisná čísla. Namísto původních, která vycházela z číselné řady domů na Hřebečné, obdržely nová čísla 21–28 navazující na číselování domů na Werlsbergu. Následně se počet domů osady Werlsberg zvýšil ve statistikách až na 33 (vlastní Werlsberg 16, důl Eliáš 6, Nový Werlsberg 8, hájovna u Mrtvého rybníka 2 a důl Werner 1). Sčítání z roku 1921 vykazovalo 29 domů a 192 obyvatel.

Hlavním zdrojem obživy bylo pro obyvatele Werlsbergu i Werls-

Osada Vršek na katastrální mapě z roku 1842 (www.cuzk.cz)

jež musely ustoupit těžbě uranu

Jedna z hrázděnek na Vršku v roce 1942 s Plešivcem v pozadí (archiv Michala Urbana)

grůnu po dlouhou dobu hornictví. Ze Zálesí pocházel i známý jáchymovský horník Josef Prennig, který v roce 1906 proslul jako první nosič radioaktivní vody z dolu Werner (později Rovnost) do nově zřízených radonových lázní v Jáchymově. Zvláště pro níže položené Zálesí připadalo v úvahu i skromné zemědělství, především pastevectví. Rozšířené byly také domácí práce, hlavně paličkování krajek. Farně spadaly Werlsberg (s výjimkou Nového Werlsbergu přiřazeného k Abertamům) i Werlsgrün pod děkanský kostel v Jáchymově. V závěru 19. století byla na Werlsbergu zřízena jednotříd-

ní obecná škola, která zde byla na základě výjimky z počtu dětí v provozu ještě za první republiky. Krátce po první světové válce se v ní učilo 19 žáků.

Zcela nová etapa historie obou osad se začala psát po roce 1945, a to nejen kvůli odsunu převážné většiny německého obyvatelstva, ale hlavně kvůli těžbě uranových rud pro potřeby sovětského zbrojního průmyslu, která se zde rozběhla ve velkém a zcela změnila osudy mnoha lidí i tvář zdejší krajiny.

V roce 1948 byl někdejší Werlsberg oficiálně přejmenován na Vršek (jáchymovský MNV navrhoval i jméno Straňov, to však názvoslov-

Správní budova dolu Barbora před demolicí v roce 1991 (foto: Norbert Weber)

ná komise odmítla) a Werlsgrün na Zálesí. A v témže roce se součástí národního podniku Jáchymovské doly stal i důl Barbora se stejnojmennou šachtou vyraženou postupně do roku 1955 až do hloubky 428 metrů. Ústí šachty se nacházelo přímo v prostoru osady Vršek těsně nad nynějším Penzionem H. Důl měl celkem devět pater, z nichž nejvyšší byla Čertova štola, staré důlní dílo z 18. století. Na některých patrech byl propojen se sousedními šachtami Eva, Jiřina a Východní Abertamy.

Důl Barbora patřil v rámci Jáchymovských dolů k těm větším – z tzv. žilného uzlu Barbora – Eva bylo vytěženo 1 725 tun uranu,

čímž byl tento uzel druhý nejproduktivnější z celého revíru. Tomu odpovídal i poměrně rozsáhlý povrchový areál dolu, který kromě vlastní šachty a strojovny zahrnoval také trafostanici, kompresorovnu, správní budovu, větrací stanici, několik dílen a skladů a tzv. RASS – radiometrický třídič ruské výroby. Nad šachtou se tyčila 17 m vysoká ocelová těžní věž.

Nechvalně proslulou součástí Jáchymovských dolů byly pracovní tábory. Už v říjnu 1949 vznikl u dolu Barbora tábor nucených prací Vršek – Barbora, který byl zrušen v dubnu 1951. Tábor pak od ministerstva národní obrany převzalo ministerstvo spravedlnosti a v červnu nebo srpnu 1951 byl zřízen nápravně pracovní tábor Vršek (Barbora), v němž byli kromě běžných zločinců drzeni také političtí vězni. Tábor zpočátku tvořily tři dřevěné baráky obývané 250–450 vězni, později však byl rozšířen a měl kapacitu pro umístění až 1 100 vězňů. V provozu byl až do konce března 1957. Lágr Barbora byl nejvýše položeným táborem na Jáchymovsku a kvůli drsným klimatickým podmínkám, vysoké úrazovosti v dole a přísnému režimu patřil k nejhorším ze všech jáchymovských lágrů.

Na přelomu 50. a 60. let byly zásoby uranu vytěženy a důl Barbora zlikvidován. V areálu dolu se pak od roku 1959 či 1960 do počátku 70. let vystřídaly různé vojenské útvary, mimo jiné VÚ 5849 s pravděpodobně radiotechnickým

Areál tábora Vršek na leteckém snímku z roku 1956 s vyznačením pozice hlavních objektů (sestavil Norbert Weber)

Poslední původní dům osady Vršek, v pozadí rozvážená halda dolu Barbora (foto: Michal Urban)

Schody, které vedly k ubikacím dozorců, v pozadí poslední původní dům (foto: Michal Urban)

zaměřením a poddůstojnická škola zdravotnických instruktorů. O poměrech té doby svědčí rozsáhlá zajímavá diskuse na stránce Vršek serveru zanikleobce.cz.

Správní budova dolu Barbora, ubikace vězňů (a pozdější vojenské rot), dílny, sklady a další objekty byly z větší části zbourány v roce 1991, demolice pak byly dokončeny v roce 2008. Důl a tábor Barbora tak dnes kromě někdejší vřátnice a zbytků některých konstrukcí připomíná v podstatě jen betonová deska na zasypané šachtě. I obrovská halda hlusiny pod silnicí, která byla po desítky let dominantou okolí, je dnes jakožto zdroj šterku již z velké části odtěžena. K životu se naopak má poslední dochovaný dům osady Vršek, využívaný dnes jako rekreační objekt.

Jediný původní dům zbyl také z osady Zálesí, kterou v 50. letech minulého století sevřely obří hlusinové haldy uranového dolu Eva, založeného v blízkosti starého stříbrného dolu Eva Apfelbaum, a dolu Adam, který pracoval na protějším svahu v místech někdejší samoty a dolu Ochsenbusch. Vlastní údolí Eliášského potoka pak zaplnily mohutné odvaly a úpravárenské kaly dalších uranových provozů soustředěných kolem dolu Eliáš.

Po ukončení těžby uranových rud byly budovy areálu dolu Eva přestavěny a minimálně do poloviny 80. let byly využívány jako škola v přírodě, v níž se učily děti z Mostecku. Ještě krátce po roce 2000 byla někdejší rozsáhlá správní budova dolu v dobrém stavu, poté však podlehla zubu času a řádění vandalů a v letech 2008–2009 byla zbourána.

Okolí osady Zálesí bylo už v 19. století známé jako místo výskytu řady vzácných rostlin, například jednokvítku velekvětého, kokrhele většího či vstavače prstnatce bezového. S tím, jak se šrámy po těžbě uranu zaceľují, se zdejší příroda vrací do své původní rovnováhy a dokonce i uranové haldy poskytují azyl mnoha ohroženým rostlinným druhům včetně orchidejí.

Michal Urban, Norbert Weber

Geocaching a národní přírodní rezervace

Rolavská vrchoviště

Více než 45 let se pohybují v oblasti Přebuze, Rolavy a Jelení. V dobách kyselých dešťů (1980–1988) byla zdejší příroda velmi poškozena, ale podařilo se pro ni i další části Krušnohoří najít řešení – práškování dolomitickým vápencem. Už v roce 1978 byla Přebuz vyhlášena jako „Klidová obec Přebuz“, v roce 1992 byl název změněn na „Přírodní park Přebuz“. V 90. letech jsem rád přispěl k tomu, aby se

tato oblast dostala do popředí zájmu ekologů a dalších institucí.

A tak sice opatrně a osamoceně se určité organizace a jednotlivci pustili do úkolu tuto unikátní krajinnou část jistým způsobem zachovat. Na konci 90. let bylo rozsáhlé území rašelinných komplexů a horských smrkových lesů a luk mezi Božím Darem a Kraslicemi prohlášeno za Evropsky významnou lokalitu Krušnohorské plató v rámci systé-

mu Natura 2000 a v roce 2012 byla vytvořena Národní přírodní rezervace Rolavská vrchoviště. Sen o záchraně se naplnil, a tak i já sem od roku 2000 jezdím pravidelně uklízet zprvu nahodilě skleněné, později plastové lahve a likvidovat ohniště.

V roce 2012 jsem vstoupil do občanského sdružení Rosnatka a v této oblasti jsem si vzal za úkol požární monitoring, úklid po turistech a koneckonců i besedy pro nahodilé, později již předem dohodnuté turisty. Rosnatka je sdružení, které nechce přírodu před lidmi uzavírat, nýbrž ji částečně ukazovat, provádět osvětu a úklid po těch, kteří se zde chovat neumí.

Nedávno, těsně po zahájení turistické sezony, jsem narazil na nový fenomén – geocaching. Za sebe mohu říci, že se mi tato činnost líbí a navíc může i docela neznámou oblast turisticky zatraktivnit. Právě u jezera Licha (Rolavský rybník) jsem našel dvojici mláďenců, kteří zde právě umísťovali kešku. Upozornil jsem je, že to v oblas-

ti národní přírodní rezervace není možné a že by si měli pohovořit s vlastníkem – správcem oblasti. Dostalo se mi vysvětlení, že to není nikde v zákoně zakázáno. Ano, je to nová věc a bylo by dobré, aby jako taková probíhala ku prospěchu všech dotčených.

Jednal jsem telefonicky s dotčenými orgány i s vedením Rosnatky a zatím je vše předčasně komentovat. Všichni hovoří zcela pragmaticky, sejděme se, debatujme a jednejme ku prospěchu věci. Pevně věřím, že se nakonec vše povede a činnost, do které jsem se před léty i se členy rodiny pustil, bude mít i nadále smysl. A tak si počkejme na první kola debat a jednání. Do nové turistické sezony přeji všem, kteří mají rádi přírodu a vše s ní spojené, ať na kolech či pěšky, hodně krásných zážitků, pohodu a spousta fotek, kilometrů a puchýřů z putování, zkrátka aby se vám u nás líbilo.

Rudolf Kovařík
foto: Jaroslav Michálek

Den Země v ZŠ Nejdek, Karlovarská

Na celém světě, tedy i v Evropě, to znamená i v České republice, tudíž i v Karlovarském kraji, a tak i v Nejdku se 22. dubna slaví Den Země. Naše tradiční ekologická akce letos vyšla přesně na toto datum.

Ve 14 hodin se to před školou hemžilo dobrovolníky, kterým není lhostejné, jak vypadá naše životní prostředí. Celkem 120 dětí a 12 dospělých se odělo do rukavic, vyzbrojilo pytlí na odpadky, hráběmi, košťaty, kbelíky, smetáčky a lopatkami a po důkladné instrukci ohledně bezpečnosti vyrazilo na pomoc naší Zemi. Děti ze školní družiny uklidily sídliště J. A. Gagarina, okolí zimního stadionu a koupaliště Limnická, jejich starší spolužáci se vydali na Křížový vrch. Už cestou naplnili několik pytlů a pak vysbírali odpadky okolo všech cestiček na „Křížáku“, zametli schody, shrabali plató u kříže, upravili okolí kapličky. Svou pracovní výpravu ukončili sběrem odpadků okolo silnice k MŠ Nerudova.

Děkujeme všem zúčastněným za odvedenou práci, městu Nejdek za příspěvek na odměny a firmě AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o. za pytle, rukavice a odvoz nasbíraných odpadků. Zároveň prosíme všechny Nejdečany – neodhazujte odpadky do přírody, chceme ji mít čistou!

text a foto: Bedřiška Treglerová

Stavěli jsme božídarskou májku

Hasiči z obou stran hranice

Na Božím Daru, ale i v dalších krušnohorských městečkách a obcích se 30. duben nesl v duchu „pálení čarodějnic“. Tradiční setkání u ohňů a vater probíhalo také na německé straně hranice. Božídarským se stavbou máje pomohli hasiči z Kurort Oberwiesenthalu, kteří letos oslavili krásných 140 let od založení.

A ruku k dílu při stavbě téměř dvacetimetrové májky přiložil

opravdu každý. Děti nejdříve májku ozdobily barevnými fábory, poté si pro svoji lezeckou disciplínu rozměřily a označily poctivě každý její metr. Všechny mužské ruce a svaly, co jich v 18 hodin na náměstí na Božím Daru bylo, se napjaly, aby do výše místních střeš vztyčily tu májku letošní. Poté se už rozhořel oheň a první čarodějnice jako symbol končící zimy zmizela v jeho plamenech.

Nástup čarodějnic

Následovalo opékání vuřtů. Pak přišla na řadu již popáté tradiční disciplína pro všechny malé lezkyne a lezce. Kdo vyleze nejvyšší na májku? Rekordní meta se letos houpala v závratné výšce 15 metrů a zdolala ji pětice dětí. K zaslouženému potlesku si každé dítě odneslo také sladkou odměnu. Nejmenší, 2,5letá přespólní lezkyne přesvědčila maminku a tatínka, že šest metrů není ani pro

ni žádný problém a že slaňování je velká zábava.

Tradiční dozor nad májkou převzali ve večerních a nočních hodinách dobrovolní hasiči. Děkujeme právě jim za přípravu akce. Poděkování patří také panu Petru Valterovi, díky jehož přípravě a jištění si děti mohly bezpečně užít adrenalinové lezení na májku.

Martina Poštová

foto: Karolína Pomplová

Cleaning session

Jako každé jaro i letos se božídarští milovníci přírody, sjezdovce a horského sportu všeobecně přidali k francouzskému sdružení Mountain Riders a pod taktovkou jezdců z Local park se sešli, aby horám poděkovali. Jak? Tím, že se rozběhli po sjezdovkách Neklidu, Hranice, Ježíškově stezce a Naučné stezce Božídarské rašeliníště a posbírali na 300 kg odpadků, které během zimy odhodili ti horší z návštěvníků hor. Po Ježíškově stezce se vydali převážně božídarští rodiče s dětmi všeho věku, jeden ze sběračů se dokonce ještě vezl v kočárku.

Na Neklidu se potom sešla partička snowboardistů a lyžařů. A že se účast vyplácí, se přesvědčily obě party. Mezi zapamatováníhodné nálezy se řadí funkční vodítko, nacvakávací blatník a zapečetěná plná láhev whisky Jameson. Před sběrem jsme se posilnili koláčky a buchtami a po 2,5 hodinách pilného úklidu jsme se osvěžili v Kr-

melci na Ježíškově cestě a u grilu na sjezdovce.

Děti dostaly malý kvíz, který si pro zábavu můžete zkusit také. Správné odpovědi najdete na konci článku.

1. Co patří do žlutého kontejneru?
2. Za jak dlouho se rozloží cigareta s filtrem?
3. Kde se dají vrátit vybité baterie?
4. Za jak dlouho se rozloží slupka od banánu?
5. Za jak dlouho se rozloží žvýkačka?

Co pro to, aby vaše okolí bylo obyvatelné, můžete dělat konkrétně vy? Mnoho. Samozřejmě je třídění odpad. A dál? Také si můžete najít malý kousek půdy, o kterou by se měla starat obec, v rohu parku, pod lampou, u plotu, a ten vyčistit, vyhrabat a osázet. Všimát si, konat a odpadky netrousit ani omylem.

Jaru zdar, nepořádku v Krušných horách zmar!

Z bohatých nálezů na Ježíškově cestě

Local Park a Karolína Pomplová

Správné odpovědi: 1. plasty, 2. 15 let, 3. všude, kde je prodávají, 4. 5 měsíců, 5. 50 let.

**VÁŽNĚ
NEVÁŽNĚ**

Potkal mobil mobila,
ten Chytřej toho Debila.
A říká mu: „Debile,
proč se tváříš opile?“

Nemá každé stejnou kliku,
že Chytřej je a bez dotyku.
Já jsem starý tlačítkáč,
mám však humor, žádnéj pláč.

Tomu svému služím věrně,
když mu něco kápne v sběrně,
popadnou ho pivní svody
a pak hurá do hospody.

Tak jakéj je v tom, Chytřej, div,
když má v sobě sedum piv
a pak plnou parou
volá svoji starou.

Pak všechny ty výpary,
který hustí do starý,
jdou přes útlé tělo moje,
SIM kartu a všechny spoje.

Jak nevypadat opilý,
když jsem plný promilí,
a s páničkem po pitce
končíme na záchytce.

Když nechceš štěstí zahodit,
musíš se umět narodit,
a se všema počtama
bejt nadupanej bajtama.

Já můžu být v cuku letu,
ein, zwei, drei na internetu.
A když hledám ženskou štaci,
zapojím si navigaci.

Kdyby ty mobily nebyly, námluvy poštou by chodily

S ní i v dopravním binci
na to šup jsem v nevěstinci.

Pakli chce pániček milovat,
může i přese mě mailovat
či uzavřít na dálku sázku,
jakou že bude chtít lásku.

Moje paměťová karta
volá hej, že hraje Sparta
neb je to karta s pamětí
o převelikém rozpětí.

Ovládám bluetooth a wifi,
kouzlím s nimi různé knify,
a když se ptají, co jsem zač,
odpovím superpočítač.

Ten tvůj pániček, ten se má,
když tohle všechno ovládá.

Ale kdepak je to debil,
jako by snad vůbec nebyl.
Umí volat kontakt v Česku
a sem tam poslat esemesku.

Hanuš Hron

INZERCE

SKIAREÁL

Plešivec

3

Otevřeno od prosince 2013
www.skiarealplesivec.cz

12 km sjezdovek, 3 lanové dráhy, 5 vleků, dětský park, 100% zasněžováno,
lyžařská škola, půjčovna, restaurace, apres-ski bar, ski bus...

12 km pistes, 3 ropeways, 5 lifts, children park, 100% artificial snow, ski rent,
ski school, restaurants, apres-ski bar, ski bus, etc.

12 км трасс, 3 подъемника, 5 подъемников, детский парк,
100% оснежения, горнолыжная школа, прокат лыж, рестораны,
апре-ски бар, лыжный автобус и т. д.

AQUA
CENTRUM
AGRICOLA

AQUACENTRUM
AGRICOLA

JÁCHYMOV

SPORT & RELAX & WELLNESS

Moderní centrum vodních radovánek v srdci Krušných hor
Vás zve k návštěvě.

- krytý bazén 25 m
- dětský bazének s vodopádem
- Kneippův chodník
- tobogán
- finská sauna, infrasauna
- a parní box
- whirlpool
- letní terasa s lehátky
- wellness procedury
- suché uhlíčité
- a radonové koupele
- relaxační masáže
- parafínové zábaly
- rybičky Garra Rufa
- skupinové lekce
- Aquafitness
- /na objednávku/
- solná jeskyně
- kryokabina
- fitness a solárium
- kadeřnictví
- kavárna

LÁZEŇSKÉ CENTRUM AGRICOLA
T. G. Masaryka 415, 362 51 Jáchymov
tel.: +420 353 836 000
e-mail: agricola@laznejachymov.cz
www.aquajachymov.cz www.laznejachymov.cz

LÉČEBNÉ LÁZNĚ
JÁCHYMOV

Krušnohorská
Apatyka *...to nejlepší z našich
Krušných hor.*

Bylinné
oleje
masti
tinkture
čaje
specialitky
poradenství
e-shop
herbář

Naleznete cestu zpátky
k přírodním zdrojům
bez chemie a jiných
podpůrných prostředků

- 100% přírodní produkty
- Natura Krušných hor
- Ruční domácí výroba
- Ruční sběr bylin
- Regionální produkt

www.krusnohorskaapatyka.cz

LESY JÁCHYMOV
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

**SPRÁVA LESŮ
MĚSTA JÁCHYMOVA**

MYSLIVOST
❖ poplatkový lov jelení zvěře

NÁKUP A PRODEJ DŘEVA

PILAŘSKÁ VÝROBA
❖ certifikované stavební řezivo
❖ paletové přílezy
❖ řezání střešních krovů na zakázku
do délky 10,5 m
❖ pořez na zakázku

MĚSTSKÉ LESY, Mathesiova 209, 362 51 JÁCHYMOV
tel.: **353 811 211**, fax: **353 811 221**

STŘEDISKO PILAŘSKÉHO PROVOZU
Dvořákova 999, tel.: **731 111 784**

**HORSKÝ STATEK
ABERTAMY s.r.o.**

vás zve k nákupu vlastních farmářských
produktů a výrobků do prodejny
v Abertamech, Perninská 186

Nabízíme
sýry z ovčího, koziho a kravského mléka,
mezi nimiž jsou výrobky oceněné jako
regionální potravina a biopotravina roku,
lahvové vysokotučné kravské mléko, máslo
a také čerstvé hovězí
a jehněčí maso
z vlastního
chovu.

Otevírací doba: Pátek 8-12 a 13-17; Sobota 8-12
Tel.: 602 455 329 / e-mail: vlasta.jerabkova@farmazvirat.cz
www.ryzovna.cz

**OČNÍ
OPTIKA**
POTUČKY

RYCHLE - LEVNĚ - KVALITNĚ
Pondělí až Neděle 10:00 - 17:00
STŘEDA ZAVŘENO

adresa: Potučky 171 / tel.: +420 351 120 294

NEJNOVĚJŠÍ WELLNESS
V KRUŠNÝCH HORÁCH

2 NOCI ZA CENU 1!

Využijte jarní akce na víkendové pobyty
a zaplaťte pouze polovinu.

Podrobnosti na:
www.APARTMANYENGADIN.cz
603 503 979

Mauritius
CAFÉ & BAR

ABERTAMY
směr HŘEBEČNÁ
richtung

www.cafe-mauritius.cz

+420 606 103 703

VYMĚŇTE BRÝLE

DIOPTRICKÉ

ZA SLUNEČNÍ

K laserové operaci očí luxusní sluneční brýle ZDARMA.

- Odstranění dioptrií laserem
- Operace šedého zákalu femtosekundovým laserem
- Operace zeleného zákalu
- Implantace nitroočních čoček
- Léčba sítnice
- Operace rohovky
- Estetické oční zákroky

VŠECHNY
OČNÍ OPERACE
NYNÍ
I NA SPLÁTKY!

OČNÍ KLINIKA NEMOS

telefon: 733 594 993
www.ocnimpc.cz
www.facebook.com/ocnimpc

UKÁZKY VÝROBY RUKAVIC HANDSCHUHERZEUGUNG- VORFÜHRUNGEN

24.1., 21.2.2015
21.3., 25.4.2015
23.5.2015
20.-21.6.2015
13:00 - 17:00

Výstava Abertamské rukavičkářství
Ausstellung Aberthamer Handschuhmacherei

10.1., 7.2., 7.3., 11.4., 9.5.,
6.6.2015, 13:00 - 17:00
Městský úřad Abertamy
Gemeindeamt Abertham

*Dne 15. května 2015
Jste zváni na výstavu*

*Obrazů s názvem
Andělé duhy*

*V obřadní síni Obecního úřadu
Pernink
Zahájení vernisáže
v 18:00 hodin*

*Autorské čtení
Jan M. Mašata*

*Těším se
Polanská Vlasta*

Darujte pololetní předplatné
MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY - ZÁPAD
Za 300 Kč každý měsíc
ČERVEN až LISTOPAD
barevné svědectví z Krušných hor a okolí
poštou na doručovací adresu v ČR
Objednávky pro Vaše blízké zašlete:
herzgebirgeluft@seznam.cz

KRUŠNOHORSKÝ LUFT o.p.s.
Komenského 299, 362 37 Horní Blatná

Takto vypadala účetní uzávěrka před 6000 lety.
To by dnes asi neprošlo.

Účetní a daňová kancelář Věry Malimánkové
Vám zpracuje účetnictví, daně a mzdy tak,
aby to prošlo!

Věra Malimánková
II. odboje 194, Horní Blatná
353 541 771; 728 479 709; vm@fias.cz

TRUHLÁRNA KAŠPAR.CZ – NEJSME PLÁTCI DPH
VYRÁBÍ: OKNA, DVEŘE, ZÁRUBNĚ, SCHODY, NÁBYTEK AJ.
MOŽNOST POREZU VLASTNÍ KULATINY
MEINLOVA 188, PERNINK, T-353 892 383 • M-723 331 711